HÉ! CSUHÉ!

Cikkünk
a 2–4. oldalon

FOTÓ: WAGNER MARGIT

82/1

XXXVII. EVF. • 1982. JANUÁR 7. • ÁRA: 4 Ft

PAJTÁS

MENTSÜK MEG A VIDÁMSÁGOT!

Vitéz néni azonnal mutatta, miként lehet a csuhéból, kukoricabajuszból a csutkababának hajat fonni

A kiáltást nevetés követte. Boros Jutka észrevette, hogy a világító fogú alak mögül Timári Zsolt, a Kalóz őrs vezetője kukucskál ki.

— *Jaj, de megijesztettél!*

— Én?

— *Te bizony!*

— Csak az riadozik, akinek nem tiszta a lelkiismerete.

— *Tökfej.*

— Úgy ahogy mondod — kuncogott a fiú és kivájt, kifaragott tököt emelt a magasba, amelyben gyertya égett. — A tettes valóban ő volt.

Ha hozol egy tréfát, beléphetsz!

Egy őrsnyi gyerek és egy idős házaspár jóvoltából ifjúkorom derűs pillanatai elevenedtek meg Hajdúnánáson. A farsangi mulatságnak is beillő kukoricafosztó délutánok, ahová a vendégek tréfával, dallal válthattak belépőt, s ahol a seprűvel gyakorolt táncórák után, már lányokat sergethetett-forgathatott a kislegény is.

A csuhéfosztás olyasmi a kukoricatörés rendszeré-

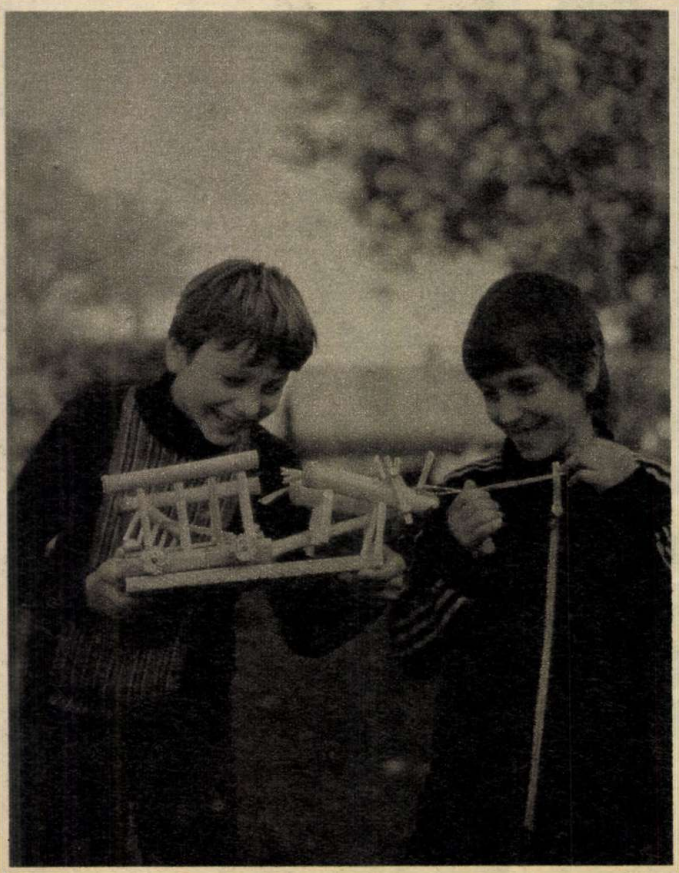

Ilyet már nem lehet látni! De valaha hasonló szekéren szállították a kukoricát, közlekedtek a helybéliek

ben, mint a társastánc. Többen kellenek hozzá és az a jó, ha a lányokat fiúk is kísérik. Vitéz Istvánék portájára a II. számú iskolából is vegyes csapat érkezett segíteni. Két fiú szárhegedűt kapott, s csak azután ülhettek a kukoricás kas mellé, miután cincogás kísérete mellett elénekelték, hogy: *„Ez a tábla kukorica de sárga! / Úgy látszik, hogy esőben lett kapálva, / Esőben lett, mégis megnőtt magasra, / Most vagyok a szerelmemmel haragba...”*

Harmadik társuknak pedig úgy kellett „elbújnia” a lányok elől, hogy közben állandóan forgatta a kezében a kereplőt.

— *A bolondozás elválaszthatatlan a fosztó összejövetelektől. Gyermekkoromban is tudtuk, ha sötétedni kezd, megjelennek majd a tökálarcosok, a korommal kikent-kifent krampuszok, marcona betyárok, de amikor meglátjuk őket, visongásunkkal fellármáztuk a környéket, különben nem lett volna értelme a legényeknek maszkot ölteni. Ha nem vigyázott az ember, könnyen kibabráltak vele a vacsoránál is. A morzsolt, főtt kukorica közé biztos, hogy becsempésztek néhány szem fővetlent is* — mesélte Vitéz néni.

Újjé – csuhé!

Csakhogy ő a tréfálkozáson, csínytevésen kívül mást is megtanult ezeken a meghitt, közös délutánokon. Kétszázötven népdal szövegét tudja kívülről. Több kötetre való mesét ismer, és még ma, hatvanévesen is eltáncolja a Hajdúság legszebb táncait.

Vitéz néni a csuhéfonás mestere, a népi játék művésze lett. Ruháskosarakat, szakajtókat, dísztáskákat, lábtörlőket, szőnyegeket, falvédőket készít. Kezében egy ág, egy apró dísztök, mákfej, egy darab kukoricaszár vagy csutka rögtön játékká formálódik.

— *A szebb csöveken hagyjatok néhány szál héjat* — mondta a gyerekeknek és máris mutatta, mi-

Cini-cini hegedű,
itt minden kukoricaszár
muzsikál

Ebben el is lehetne bújni.
Vitéz néni büszkesége
az óriás kosár

Babatánc.
Vitéz néni minden
babája kincs,
kedves játék

Riogató.
A dupla fejű
tökálarc különösen
akkor hatásos,
ha az alsó fejben
gyertya ég

Hunyósdi, kereplővel. Hol van az a lány, aki így rá ne találna a keresett legényre?

ként lehet csuhéból, kukoricabajuszból a csutkababának hajat fonni.

Azt mondják, Vitéz néni talán még többet játszik, mint kislány korában. Lakásában egymást érik a játékok. A leghíresebb csutkababáiból, a Juliskákból is egy regimentre való található, és ezek a babák azonos nevüket egy országos zsüritől kapták. Mégpedig azért, mert ősi stílust képviselnek, ugyanolyanok, mintha félezer évvel ezelőtt öltöztették volna fel őket a falusi lányok. Juliskáit kiállították már a debreceni, budapesti múzeumokban és a gyűjtők idezarándokolnak miattuk az ország legtávolabbi részéből is.

Boros Jutkáék is kaptak ajándékba babákat. Az ágy szélére ülve, a szőnyegre hasalva, a többi játékkal is eltöltöttek néhány önfeledt órát.

— *Ki készített már otthon magának vagy a testvérének játékot?* — kérdeztem tőlük.

— *A tanyán, ahol fosztani voltam a múltkor, egy szálig elégettük a csuhét* — felelte Vadnai Laci.

— *Nemcsak erre gondolok.*

Rohodi Csilla felemelte a kezét.

— *Szárból csináltam ökröt, szekeret, vályút és kutat.*

— *A művelődési házban, ahol időnként bemutatót tartok, tapasztalom, hogy kézügyesség dolgában nem állunk valami jól. És mintha kevesebb lenne a gyerekek között a táncoslábú, jó hangú mókamester is* — jegyezte meg Vitéz néni.

Volt egyszer egy játék...

Nosztalgiahullám... Szeretnénk, ha megismétlődne mindaz, ami szép emlék az életünkben. De lassan a falusi kukoricafosztókról is csupán ezt írhatjuk: „Volt egyszer egy játék..." Vitéz néni nélkül a hajdúnánási sem lett volna olyan igazi. Neki ugyanis hopmesterként sem akad párja.

Nem, nem lehet feltámasztani a régi csuhés dél-

Játékszekrény. Azt mondják, hogy Vitéz néni ma többet játszik, mint kislány korában

utánokat. De az összejövetelek, tereferék igényét, vidám hangulatát igenis átmenthetjük mai életünkbe. A téli napok alkalmasak arra, hogy felkeressük a környezetünkben élő Vitéz néniket, kifaggassuk nagyapát, nagyanyát, összegyűjtsük tréfáik, játékaik, táncaik és dalaik színejavát.

És abba se nyugodjunk bele, hogy visszafejlődik a kéz! A kombájnok után is lehet fonásra alkalmas csuhét gyűjteni, s ahol nincs csutka, ott van fa, fém, műanyag, amiből játékokat fabrikálhatunk.

A Belkereskedelmi Minisztériumtól megtudtam, hogy egy nagyobb ajándékozás alkalmával, mint például a karácsony, hatszáz millió forintot költ az ország játékra. Tengernyi pénz! Pedig én Hajdúnánáson, egy késő őszi délután azt láttam, hogy ingyen is lehet játszani.

Faragó György
Foto: Wágner Margit

ENDRŐDI ISTVÁN RAJZA

DÓRÁNAK IGAZA VAN!

A család életébe is nagy változást hozott a szabad szombat. A családokon belül rendszerint több generáció él együtt, éppen ezért elképzelhetetlen, hogy a megnövekedett szabad idő minden percét együtt töltsék a nagyszülők, szülők, gyerekek. Természetes dolog, hogy mindenkinek más a hobbija, kedvtelése, érdeklődési köre. Így van ez rendjén, hiszen egyhangú lenne az élet, még egy családon belül is, ha tagjai teljesen egyformák lennének.

Persze azért vannak dolgok, amelyek kortól, érdeklődési körtől, vérmérséklettől függetlenül, egyforma terheket rónak a család tagjaira. Ilyen például a házimunka. Ebből mindenkinek ki kell vennie a részét. Tóth Gábor (Miskolc, Mátyás király u. 21. 3525) igazán nem csinál nagy dolgokat, de azokkal az apróságokkal, amelyeket elvégez, sokat segít édesanyjának. A szabad szombatokon ugyanis — ahogy írja: *„Mindig leviszem a szemetet, felhozom az újságot, meglocsolom a virágokat és rendet teszek a szobámban. Nekem ezek a feladataim, s igyekszem hamar elvégezni, hogy aztán másra is jusson időm. Ha azonban úgy alakul, szívesen megyek bevásárolni is."* Vannak, akik a szabad szombat bevezetésével teljesen új feladatokat kaptak, vagy vállaltak, olyanokat, amelyek eddig édesanyjuk gondjait szaporították. *„Elhatároztam* — írja Jójárt Erzsébet (Kistelek, Rákóczi u. 45.) —, *hogy ezentúl minden szombaton segítek anyunak. Kimosom a ruháimat és alaposan kitakarítom a szobámat, hiszen anyunak mindig anynyifelé kell ugrálnia, hogy azt sem tudja, hol áll a feje."*

A család tagjai olykor nem tudják eldönteni, hogy a közösen végzett munka után mit csináljanak. A sebtiben előkapott tervek, programok nem mindig sikerülnek jól, és ez éppen a kapkodásnak köszönhető. Ott viszont, ahol előre megtervezik, nyugodtabban, kellemesebben telnek a szabad idő órái. *„Mi már előre kigondoljuk, hogy hova megyünk és mit csinálunk a hét végén* — írja Király Lajos (Eger, Vallon u. 2.). *Összedugjuk a fejünket apuékkal és elhatározzuk, hogy kirándulni megyünk, meglátogatjuk a rokonokat, vagy éppen focizni, tollasozni fogunk. Igaz, néha vitatkozunk is egy kicsit, de a végén a döntéssel mindenki elégedett."* Vannak olyan családok, ahol nincs szükség előzetes tervezgetésre, hiszen a kis közösség programja állandó. Ilyen a hétvégi telken végzett kerti munka, a rendszeres sportolás. Más családok minden vasárnap kirándulni mennek. Sokan a barátaikkal is egyeztetik programjaikat. Jójárt Erzsiék (akinek a leveléből már idéztünk) például a következő ötletes és hasznos dolgot találták ki: *„Én és az osztálytársaim minden hét végén ellátogatunk valamelyikünk családjához. Legutóbb egy barátunknál voltunk, akinek az édesanyja varrónő, az édesapjának pedig barkácsműhelye van. Mi lányok, nagyon sok érdekes dolgot tanulhattunk a varrással kapcsolatban, a fiúk pedig ott sem akarták hagyni, annyira jól érezték magukat a műhelyben."*

Persze, vannak másfajta tervek is. Például arra is gondolhattok, hogy ti, ha szülők lesztek, milyen programokat szerveztek a családotoknak. A beküldött levelekben szinte mindannyian ugyanazt írtátok. Szeretnétek minél többet kirándulni, moziba menni, sportolni a gyerekeitekkel. Ágni Dóra (Szerencs, Rákóczi u. 2.) viszont egy érdekes elképzeléséről ír levelében. Ő sokat szeretne beszélgetni a gyerekeivel. Természetesen nemcsak a hét közben történt eseményekről folyna a szó, hanem a világ megannyi érdekes kérdéséről is. Azokról a dolgokról, amelyek nagyon fontosak az ember életében, például a munka, a felelősség, a szeretet és a szerelem. Igaza van Ágni Dórának, hiszen nemcsak a látványos programok, hanem az elmélyült, értékes, őszinte beszélgetések sem hiányozhatnak egy család hét végi együttlétéből.

Na, mi újság?

— De jó kedvetek van! Már vagy tíz perce várom, hogy mikor fejezitek be a dalolást, de csak nem akar vége szakadni. Talán még az új esztendő köszöntésénél tartotok?

— Dehogyis! Tetszik ugye emlékezni rá, hogy decemberben Kodály Zoltán kilencvenkilencedik születésnapján kilencvenkilenc népdal énekléséhez kezdtünk hozzá.

— És azóta sem jutottatok el a kilencvenkilencedikhez?

— Ez már nem csupán dalolgatás. Játék is született belőle. Őrsünk versenyre hívta ki a Gyöngyvirágokat. A legfőbb szabály: olyan dalt kell énekelni, amelyben falunév is szerepel...

— Várj csak, mindjárt említek néhányat! Ilyen például a „Sej a tari réten...", a „Kispiricsi falu végén...", „A bogáti bíró háza...", „A szennai lipisen-laposon..."

— Igen, ilyeneket gyűjtöttünk össze. Mi kezdtük a játékot. Elénekeltük a „Kis Tápéra két úton köll bemönni..." című dalt, s amíg szólt a nóta, a Gyöngyvirágok megkeresték a térképen, hol is van Tápé. Ez persze nem volt nehéz, mert jól tudjuk, hogy Szöged azért híres város, mert Tápéval határos. A mi feladatunk már sokkal nehezebb volt. Szenna helyét kellett kibogarásznunk. Nem találtuk meg. Végül is a Gyöngyvirág őrs egyik tagja bökött rá a Somogy megyei kisközség nevére. A verseny állása egy:nulla volt. Végül aztán öt:ötre végződött a nagy vetélkedő.

— Nem is rossz eredmény ez, három héttel a félévi értesítőosztás előtt.

— Félév? Jaj, ne is tessék emlegetni! Egy kicsit izgulunk tőle, de nem annyira, mint tavaly ilyenkor. Az idén ugyanis nagyszerű ötletünk támadt. De még mielőtt beszélnék róla, elmondom, hogy ezzel a dalos, térképes játékkal fellépünk csapatunk kulturális szemléjén. A dalok eléneklése után azt is elmondjuk, hogy azok a falvak ma miről nevezetesek. Az adatokat természetesen az ott élő úttörők írták meg nekünk válaszlevelükben.

— Bocsáss meg, hogy közbeszólok. Ez a játék több, mint a kulturális szemle műsorszáma. Úgy érzem, hogy ezzel már elkezdtétek a felkészülést december tizenhatodikára, Kodály Zoltán századik születésnapjára.

— Lehetséges, de... arra nagyon gazdag tervet akarunk kidolgozni.

— Természetesen elég időtök van még hozzá. A félév azonban már itt van a küszöbön. Az imént valami nagyszerű ötletet említettél.

— Az jutott az eszünkbe, hogy az őrsi sarkunkban elhelyezünk egy üres füzetet. „Őszinte-füzet"-nek neveztük el. Mindenki beírja a tanulással kapcsolatos bújátbaját. Például: nem tudja megoldani a matek példát, nem érti, hogy mi a különbség az ige tárgyas és alanyi ragozása között, vagy: van, aki szárazznak, unalmasnak tartja a töri leckét, meg ilyesmiket. Megpróbálunk közösen segíteni mindenkinek. Gyuri nagyon kedveli a történelmet, így hát „kérdezz-felelek" játékot állított össze. Kiss Berci S.O.S. kérte, hogy segítsen neki valaki az orosz nyelvi lecke fordításánál. Én még aznap délután bekopogtam hozzá és közösen fordítottuk le a feladott öt mondatot.

— És legalább ötös lett Berci feladata?

— Csak négyes, mert nem tudta kellőképpen megmagyarázni az egyeztetéseket, de ő ennek is nagyon-nagyon örült.

— Ezek szerint mostanában többet tanultok, mint azelőtt?

— Többet? Lehetséges! Elsősorban arra törekszünk, hogy jobban beosszuk az időnket. Az őrsünkből hárman a tudományos és technikai szemlére is készülünk.

— Szóval: ezeket a hideg, téli délutánokat a szobában töltitek el.

— No, azért nem egészen. Ha elkezd esni a hó, egyszeriben felborul a napirendünk, mert néha fél délutánt is elhógolyózgatunk.

— Ilyenkor aztán este kell tanulni, meg olvasgatni, ugye?

— Persze! Csak az a baj, hogy a tévében rendszerint akkor játszanak valami nagyon izgalmas krimit, és...

— Tudom, nagyon nehezen tudjátok rászorítani magatokat, hogy a tévénézés helyett tanuljatok.

— Nagyon nehéz. Úgy sem tudnánk a leckére figyelni akkor, amikor a másik szobából kihallatszik a...

— Azokat a rögtönzött hócsatákat kellene rövidebbre fogni. Ahhoz talán kisebb akaraterő is elegendő lenne?! Tudod mit? Vasárnap menjetek el egy hosszabb téli túrára és ugrándozzatok, játsszatok sokat. Hazafelé jövet pedig ejtsetek néhány szót a „Csak azért is" elhatározásról, jó? Kíváncsi vagyok rá, hogy egy hónap múlva mi jót tudsz róla mondani! Viszlát!

A HÓNAP NAPLÓJA

Kezdődik egy új naptári év, no meg rövidesen az új félév a suliban, mi pedig 1982-ben is arra kérünk benneteket: írjatok továbbra is szorgalmasan — és persze küldjétek el hozzánk — az előző hónap szabad szombatjainak „naplóját".

Az új év kezdete mindig a fogadkozások és az önvizsgálatok ideje. Számot vetünk az elmúlt esztendő tanulságaival és megpróbálunk okulni a hibákból, lehetőleg minden „szépítgetés" nélkül, hiszen az egésznek csak akkor van értelme...

Mostanában sokat hallhatjátok, olvashatjátok — s biztosan otthon is téma —, hogy előbb-utóbb az egész ország átáll az ötnapos munkahétre, tehát a felnőttek időbeosztása is jócskán megváltozik. Sok fejtörést, nagyarányú szervezést igényel ez, hogy egész társadalmunk zökkenők nélkül végezhesse munkáját, s közben élvezhesse a megnövekedett szabad idő örömeit.

Most arra kérünk benneteket: a naplót közösen írjátok meg a szüleitekkel, nagyobb — már dolgozó — testvéreitekkel, valamelyik ismerősötökkel, felnőtt barátotokkal, akivel csak akarjátok! Ti kérdezzetek és az ő válaszukat írjátok le nekünk, vagy tegyétek eléjük a kitöltendő lapot és töltsék ki ők, saját belátásuk szerint... Csak az a kérésünk: minden esetben írjátok alá a saját neveteket, illetve azt, hogy kitől kértetek segítséget, ki vállalkozott a közös „naplóírásra".

Miért van erre szükség?

Azért, mert a szabad szombatok örömei és gondjai is közösen érintenek felnőtteket és gyerekeket egyaránt.

Munka a tanulás is, munkahely az iskola is. Itt meg ott egyaránt okosan kell gazdálkodni az idővel, jól meg kell szervezni a mindennapi életet, hogy a szabad hétvége ténylegesen a kikapcsolódás, a szórakozás, a hobbi, a kirándulás, a közös nagy beszélgetések és vidámságok ideje legyen.

Felnőtt és gyerek hátha tanul egymás életéből...

Várjuk a közös — és őszinte — naplólapokat!

DECEMBERI NAPLÓ

KÉRDEZZ MEG EGY FELNŐTTET: MUNKAHELYÉN HOGYAN PRÓBÁLJÁK MEGSZERVEZNI, HOGY AZ ÖTNAPOS MUNKAHÉTRE ÁTÁLLÁS ZÖKKENŐMENTES LEGYEN ÉS EZ MIT JELENT MAJD AZ Ő ÉLETÉBEN?

KÉRDEZZ MEG EGY FELNŐTTET: VANNAK-E TERVEI, HOGY A MEGNÖVEKEDETT SZABAD IDEJÉVEL MIT KEZD MAJD, S EZEKBEN A TERVEKBEN MEKKORA HELYET FOGLALNAK EL A SAJÁT GYEREKEI?

KÉRDEZZ MEG EGY FELNŐTTET: HA NEKI ANNAK IDEJÉN AZ ISKOLÁBAN MEGADTÁK VOLNA A SZABAD SZOMBAT LEHETŐSÉGÉT, MIHEZ FOGOTT VOLNA, MILYEN TANÁCSOT ADNA A MAI GYEREKEKNEK?

Nevem: .....

Életkorom: .....

Iskolám címe: .....

(És ki az a felnőtt, aki a naplóírásban segített: .....

.....

ZSIBONGÓ

EGY KÉP – EGY MONDAT

Kutya hideg lesz az idei télen!?

A MUNKA JUTALMA

Régi vágya teljesült negyven fehérgyarmati úttörőnek. A Petőfi úttörőcsapat tagjai felkereshették a fehéregyházi síkot, ahol a nagy költőt még utoljára életben látták, a segesvári csata előtt. A kiránduláshoz az autóbuszt a méhteleki téesz vezetősége adta a jól dolgozó úttörők jutalmazásaként. A hetedikesek és nyolcadikosok tíz nap alatt csaknem hatvanezer forintot kerestek. Így „volt miből" elmenni a romániai Erdődre, Zilahra, Kolozsvárra, és megtekinthették Marosvásárhely nevezetességeit és a Tordai-hasadékot is.

A CÍMZETT ISMERETLEN (1.)

Újabban titokzatos táviratokat kapunk, amelyeknek mind a címzettje, mind a feladója ismeretlen. Az elkövetkező hetekben mindenesetre közreadjuk őket, mert az a gyanúnk, hogy közületek többeket is érint a szöveg...

*

„Kiosztották a félévit STOP *apunak kiújult az arczsábája anyu már lábadozik* STOP *én a pályaválasztással vagyok elfoglalva* STOP *muzsikus leszek* STOP *apu megígérte hogy megtanít kesztyűbe dudálni* STOP, STOP, STOP..."

LÁMPA-TISZTOGATÓ

Pesten 1850-ben – a lakosság hallatlan örömére – bevezették a gázvilágítást. Budapesten ma már csak kevés helyen lehet eredeti gázlámpát találni. A régi világítótesteket rendszeresen tisztítják, óvják, az alkatrészeket cserélik, karbantartják.

MEGJELENT!

?!

Bocs, hogy halálra rémisztettelek, kedves ismeretlen géppisztolyos fiú. Pedig a te kezedben volt a fegyver, igaz, csak játékfegyver, de majdnem ugyanúgy villogott, kattogott, mint az igazi.

Emlékszel, nemrég Budapest belvárosában játszottál a barátoddal. Katonásdit? Háborúsdit? Azt hiszem, mindkettőt, mert kibe rohantatok egy kapualjból, célozgattátok a járókelőket. Az emberek ügyet sem vetettek rátok, siettek a dolguk után. Feltűnt egy fiatal nő és egy férfi – a feleségem és én. Hirtelen furcsa ötlet jutott az eszembe. Amikor elhaladtunk melletted, visszasanditottam, s láttam, hogy „tüzelésre" emeled, a hátamnak célzod a fegyvert. Ahogy meghallottam a kattogást, összerándultam, a házfalnak dőltem, mint akit tényleg eltaláltak.

Rémült, visszafojtott sikoltást hallottam a hátam mögött. Visszafordultam; te hófehér arccal, hanyatt-homlok rohantál el a színhelyről. Elnyelt a kapualj, s tudtam, hogy ott vacogsz megdöbbenve, lelkiismeret-furdalástól gyötörve.

Lehet, túl kemény volt a lecke, túl jól játszottam el a szerepem. De most már mégsem bánom, hogy majd' halálra rémisztettelek. Mert ha az volt az eredménye, hogy többé nem emelsz fegyvert emberre – hidd el, megérte az az egyszeri rémület.

(Dési)

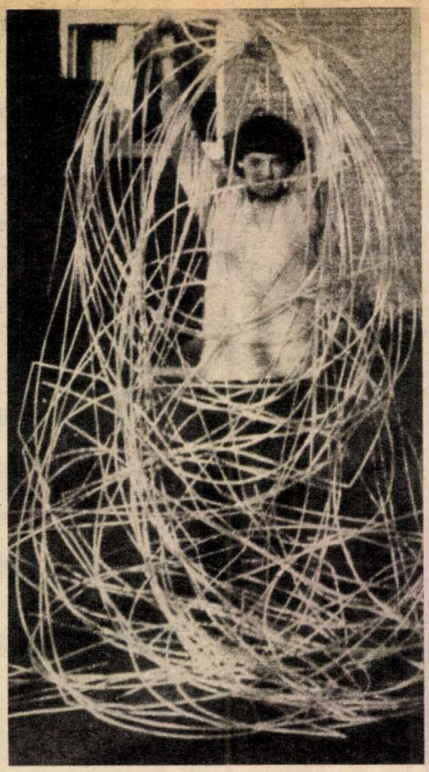

ÓRIÁS SZALMASZÁL

Tréfás kedvű – és sok szabad idővel rendelkező – mókamesterek készítették ezt a szalmaszálat az NSZK-beli Meerbuschban. A hossza: 296,41 méter. Ha szívószálnak használnánk, bizony eltelne néhány perc, amíg a segítségével a pohárból a szánkba jutna az üdítő ital.

SÁRBOGÁRDI „BANDA"

Sárbogárdon átutazóban tisztán csengő muzsika csalogatott bennünket a művelődési házhoz. A színpadon éppen az úttörők zenekara próbált. Fejér megye legjobb fúvószenekara tizenhat év óta ér el szép sikereket, magáénak mondhatja az Országos Béketanács kitüntetését is.

HA NEM LESZ HÓ...

... akkor is biztosan megrendezik a zirciek a téli úttörő-olimpia havas számait — mondta Soós László, a Veszprém megyei síszövetség elnöke. — Gondoskodtunk tartalék pályákról is. Tehát ha nincs hó, akkor a szánkósok Balatonfüreden fakutyázó- és ügyességi versenyeken, vagy a pétfürdői műjégpályán egyéb vetélkedőkön mérhetik össze tudásukat. A sífutók sígörivel, a lesiklók pedig Zircen műanyag borítású pályán versenyezhetnek.

Wohlfart Zsuzsa, a veszprémi úttörőház igazgatónője derűlátóbb volt:

— Már kétszer rendeztük meg a téli úttörő-olimpiát, s mindkét alkalommal egy nappal előbb leesett a hó hegyeinkben.

A zirciek nagyon várják már az ötszáz résztvevőt is meghaladó vendégsereget. A versenyeket egy helyen, az eplényi domboldalon bonyolítják le.

JÉGPÁLYA LENINVÁROSBAN

Leninvárosban, a Tiszai Vegyi Kombinát szomszédságában birtokukba vehették a korcsolyázók a hatvanszor harminc méteres új műjégpályát, amely öt hónap alatt készült el.

ZSIBONGÓ

AKARSZ HÉTPRÓBÁS LENNI?

PAJTÁS 7 PRÓBA

Indul a PHP!

Gyöngyhalásztüdő és acélizom

Önteszt

Satnyulásnak indult hajdan erős diákseregünk – hajtogatják kétségbeesetten a hozzáértő felnőtt szakemberek. Ha csak a vészmadár szólna szavaikból, tréfának vehetnénk a dolgot, de sajnos, sok igazság bujkál „károgásukban". Több ezer felmérés, vizsgálat bizonyítja, hogy egyébként derék fiataljaink izomereje és teherbíró képessége nem éri el a kívánt szintet.

Ezen a kínos és tarthatatlan helyzeten szeretne segíteni a Pajtás Hétpróba (PHP). Célja elsősorban az, hogy olyan hangulatos mozgás- és versengési lehetőséget biztosítson, amelyhez nem kell különleges felszerelés, létesítmény és bárhol, bármikor lehet gyakorolni.

A PHP számai; fekvőtámasz, húzódzkodás, hanyatt fekvésből felülés, helyből távolugrás, futás, úszás és ügyességi labdagyakorlatok.

Minden próbához mellékelünk egy táblázatot, amelyből könnyen kideríthetitek, milyen erősek, ügyesek és állóképesek vagytok. Lelkes gyakorlásra serkentünk minden olyan érdeklődőt, akinek kedves az egészsége – kinek ne lenne az?! – és versengésre hívjuk a legjobbakat. Nyilvános felmérő versenyeken fogjuk eldönteni, kik érdemlik meg az „Acélizom", a „Gyöngyhalásztüdő" és a „Labdazsonglőr" kitüntető „rendjeleket".

*

Az első próba a fekvőtámasz, amely a kar, a váll és a mell izmainak erősítését szolgálja. Nagyon fontos a szabályos végrehajtás megtartása. Zárt lábak, vállszéles kéztámasz; karhajlításkor a törzs teljesen egyenes, a mell egészen közel, 1–2 centire kerül a talajhoz, de nem érhet le „pihenni". Csak a szabályosan végrehajtott karhajlításokat számoljátok, mert különben becsapjátok saját magatokat. Célszerű mindennap gyakorolni, egy kis pihenés után újabb sorozatokat végezni. Az „adagot" hétről hétre emeljétek. Rendszeres gyakorlás után örömmel fogjátok tapasztalni a változást; az izmok erősödésével növekszik a teljesítmény is.

Fekvőtámaszok

Lányok		Fiúk		A teljesítmény jellemzése
10–12 év	13–15 év	10–12 év	13–15 év	
1	1–2	1–4	1–5	Kutyaütő vagy
2–3	3–4	5–8	6–10	Ez még mindig hervadt sorozat
4–5	5–6	9–12	11–15	Alakul . . .
6–7	7–9	13–16	16–20	Majdnem „vasgyúró"
8–9	10–12	17–20	21–25	Sziklaizmok
10 felett	12 felett	20 felett	25 felett	Szuper jó teljesítmény

ÓRIÁSKÍGYÓ A KLUBBAN

Hogyan lehet néhány percen belül egy dús hajkoronával rendelkező tizenévesből kopasz aggastyánt csinálni? Erre a kérdésre gyakorlati választ kaphattak azok a fiatalok, akik néhány héttel ezelőtt ellátogattak Budapesten az IKARUS Karosszéria- és Járműgyár Margit utcai ifjúsági klubjába. Aki a választ adta, nem volt más, mint Tőrös Judit. Igazán belejöhetett már pácienseinek megkopaszításába, hiszen foglalkozása filmgyári maszkmester...

Olló nélkül

Judit csak a maszkmesterek legfőbb kellékét, a zsírt és a festékeket használta — az ollót semmiképpen nem. Így varázsolt harminc perc alatt egy dús hajú fiúból tar fejű gyereket — a többiek hangos nevetése közepette. A maszkmester a bemutató utáni beszélgetésen elmondta, hogy a filmgyárban egy-egy kopasz fej tökéletes — tehát filmfelvételre kész — elkészítéséhez legalább két órára van szüksége. Ezzel azonban nem fejeződött be a délután. A csodaszerekkel együtt a klubtagok is lehetőséget kaptak fantáziájuk megmozgatására. Legtöbben bajuszt ragasztottak, sokan bohócnak festették ki társukat.

Nem ritka az ehhez hasonló hangulat a Margit utcában, ahol két éve működik a tizenévesek klubja. Először csak ötvenen jöttek össze — ma már nem kell reklámozni a klubot. Bizonyítja ezt, hogy a klubtagok száma nem kevesebb, mint hatszáz. A tagsági díj fél évre tíz forint, egyegy délutánra szintén tíz forintot kell fizetni. A programokat minden szombaton délután háromtól hatig tartják.

A szórakozni vágyók legnagyobb része a gimnáziumok alsóbb osztályaiból kerül ki, de igen sok az általános iskolás is, főleg hetedikesek, nyolcadikosok. A klub vezetősége 16 évben állapította meg a felső korhatárt.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a fiatalok elsősorban a különlegességek iránt vonzódnak. Az utóbbi hónapok legnagyobb eseményét az jelentette, amikor Schneller Károly artista, pillanatok alatt riadalmat keltett a klubban. Nem történt más, mint hogy megjelent a színen egy négyméteres óriáskígyó, a piton. Csak a jó erőben levő fiúk gondolhattak arra, hogy fölemelik, hiszen 35 kilogrammot nyomott.

A győzelmi trófea

Természetesen rengeteget kérdeztek a gyerekek. Így aztán megtudhatták, hogy a piton kéthetente eszik, akkor is beéri néhány fehér patkánnyal és galambbal. Csupán egy a fontos, élve nyeli le táplálékát.

Schneller Károly azt is elmondta, hogy van még két krokodilja és további öt óriáskígyója. Az állatokat a cirkusz speciális termeiben tartja, mert ugyancsak megijednének szomszédai, ha egyszer krokodilokkal állítana haza.

Természetesen az ilyen, és ehhez hasonló programok mellett főleg a jó zene jelenti a vonzerőt. Erről Laci bácsi gondoskodik. Így nevezik a klub tagjai Kluger Lászlót, a diszkóst, aki elsősorban azért népszerű, mert bizonyos időközönként kívánságműsort állít össze a hozzá befutott slágerlisták alapján.

Laci bácsi sokat tett azért, hogy a klubtagok jól megtanuljanak táncolni. Erről nemrégiben számot is adhattak: rögtönzött házi diszkó táncversenyre került sor. A klubtagok maguk közül választották ki a zsűrit, amelynek döntésével szinte mindenki egyetértett. Szépségversenyre is sor került — a tét: a győztes három hónapig ingyen mehet a klubba. De hát rendkívül magas volt a színvonal, ezért a zsüri megosztotta az első helyet három lány között. A klubvezetőség pedig beleegyezett abba, hogy mindhárman megkapják a győzelmi trófeát: az ingyen belépőjegyet.

A GYERMEKEK BÉKÉT AKARNAK!

A CIMEA 1981 őszén az NDK-beli Potsdam városában fontos tanácskozást rendezett, amelynek a célkitűzése ez volt: „Neveljük gyermekeinket a béke, a leszerelés, a barátság és az együttműködés szellemében!" A tanácskozáson harminchárom ország harminchat nemzeti szövetsége – köztük a mi úttörőszövetségünk is –, valamint kilenc nemzetközi szervezet képviseltette magát.

A tanácskozás – többek között – ezekkel a szavakkal fordult a világ valamennyi gyermekéhez: „... csak békében tanulhattok, játszhattok, lehettek boldogok... Játszóterekre van szükségünk, nem csataterekre!"

Mindenkinek részt kell vennie a békéért és a leszerelésért folytatott világméretű harcban. Küzdjetek azért, hogy egyetlen gyermeket se sújtson az erőszak, az éhség, a betegség vagy az írástudatlanság.

Veszélyben van a világ! A gyerekek is emeljék fel szavukat – a felnőttekkel együtt – azért, hogy Nyugat-Európába ne telepítsenek közép-hatótávolságú rakétákat.

Követeljétek a neutronbomba gyártásának betiltását, a fegyverkezési verseny, valamint a népek és gyermekeik ellen irányuló katonai agresszió megszüntetését!

Támogassátok ti is, szüleitekkel együtt, a teljes leszerelést célzó kezdeményezéseket!

Az ENSZ leszereléssel foglalkozó, második rendkívüli ülésszakára 1982-ben került sor. Jó lenne ezen kifejezésre juttatni valamennyi gyerek békevágyát. Éppen ezért a potsdami CIMEA-tanácskozás küldöttei az alábbiakat kérik tőletek:

1. Rajzoljátok le: milyennek látjátok a békében élő gyerekek életét, illetve, milyennek képzelitek el a háborús veszélynek kitett gyermekek sorsát;
2. Tanuljatok meg minél több békedalt, s ha tudtok, írjatok magatok is hasonlókat;
3. Írjatok verseket a békéről;
4. Írjátok le: ti hogyan segítitek a békemozgalom munkájának sikerét.

Írásaitokat, rajzaitokat, verseiteket, énekeiteket küldjétek be 1982. június 1-ig, a nemzetközi gyermeknapig a CIMEA központjába (Budapest II., Ady Endre u. 19. 1024), illetve ezek felhasználásával csapatotokban rendezzetek kiállításokat, ünnepi összejöveteleket.

TÖRTÉNELMI CSATA

NEM ÉPPEN TANULSÁGOK NÉLKÜL

VILÁGLÁTÓ

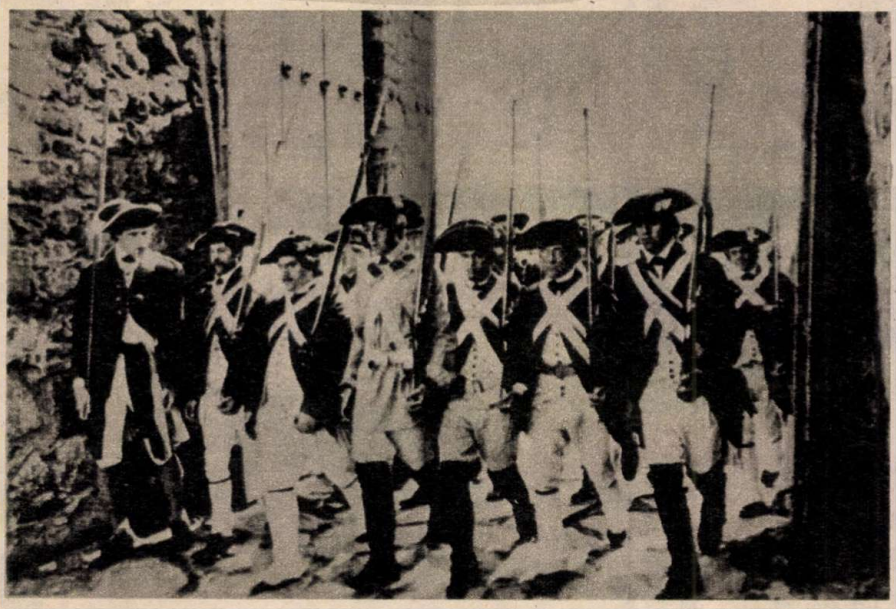

Indulás a csatatérre. Akárcsak kétszáz éve, masíroznak a katonák Yorktown-ban

A tisztek most is nagyon „szigorúan" ellenőrizték a felszereléseket

Csuda látványosság volt. A Yorktown (ejtsd: Jorktaun) környéki mezőkön napokon át készülődtek a hadseregek. Vörös kabátos britek, fehér inges, térdnadrágos amerikaiak, kékfehér franciák. Valamennyien az 1700-as évek végének egyenruháit viselték. Tisztogatták az elöltöltős puskákat, fényesítették az ágyúk csövét. Várták a csata napját.

A dombokon sátrak (a francia tábor előtt *XIV. Lajos*, a *Napkirály* koronás lobogója lengett), óriás kondérok alatt égett a tűz. A hajnali ébredés idejét kürtszó (a briteknek skót duda futama) jelezte. A patakparton a régi hadseregek elmaradhatatlan asszony segítői — a markotányosnők — püfölték súlykolófával a mosnivaló ruhát. Bokáig érő szoknyás kislányok, térdnadrágos kisfiúk rohangásztak a táborban. (A tízévesek már felcsaphattak kisdobosnak.)

Kétszáz évvel ezelőtt...

Ha nem lett volna az öblítős angolvécék, a zuhanyozók, a telefonok bódésora, akkor bizony, csodálkozott volna az idevetődő idegen: talán bizony, kétszáz évvel korábbi dátumot írunk. A csata rendben lezajlott, elpuffogtattak sok ezer vaktöltényt, böffent a puskapor az ósdi ágyúk csövében. Négynapos kemény küzdelem után a britek, zászlójukat magasra tartva kivonultak állásaikból és letették a régi mordályokat a győztes amerikai—francia haderő előtt.

1781-ben folyt itt Yorktownban az az ütközet, amely véglegesen eldöntötte az amerikai függetlenségi háború sorsát — és az Egyesült Államok megszűnt Anglia gyarmata lenni. (Két éven át még folytak kisebb-nagyobb csetepaték, de a britek többé nem voltak nagyobb ütközetre képesek.)

Mi történt kétszáz éve? Az események kezdete 1776. július 4-e. Ekkor

A vezérek (balról jobbra): az amerikai Washington, az angol Cornwallis és a francia Rochambeau

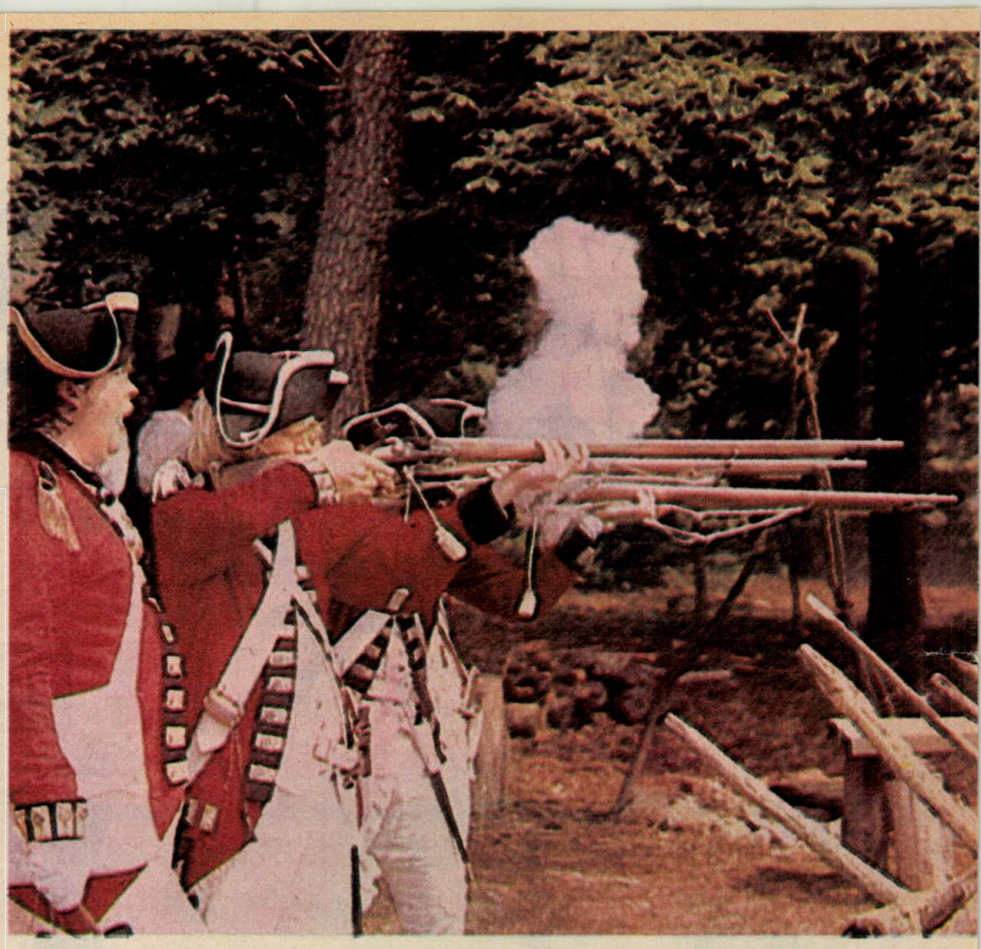

A vörös kabátos britek ezúttal is négynapos, „kemény küzdelem" után adták meg magukat

Az amerikaiak felszerelése is egy filmgyárból származott. Csak a puskaporra félmillió dollárt költöttek a rendezők

TÖRTÉNELMI CSATA

NEM ÉPPEN TANULSÁGOK NELKÜL

hirdették ki a Függetlenségi Nyilatkozatot, azt az okmányt, amely kimondta: az angol korona többé nem uralkodhat Észak-Amerika új államszövetségének népei fölött. London válasza pontosan ugyanolyan volt, mint azelőtt, és azután minden kormányzat válasza, ha neki nem tetsző forradalmi folyamat indul meg. Elküldte katonáit. A vöröskabátosok és az amerikai függetlenségi harcosok (akik a franciákban szövetségesre találtak). Yorktown előtt már öt éve vívták változó hadiszerencsével háborújukat. 1781-ben úgy tetszett: a forradalom hadserege nem bírja már sokáig. *Rochambeau* (ejtsd: Rosambó) gróf, a franciák főparancsnoka az év elején így írt jelentésében:

„Ezek az emberek itt erejük végénél járnak. Washington (az amerikai függetlenségi mozgalom vezetője, őróla nevezték el az Egyesült Államok fővárosát), már csupán haderejének felével rendelkezik. Akárhogy is titkolja, nincs hatezer embernél többje... ez a helyzet. A válság elkerülhetetlen."

Az utolsó hadművelet

A francia kormány egyetlen hadjáratot még engedélyezett: közölte Washingtonnal, hogy ha ez nem jár sikerrel, akkor megvonja minden támogatását, hiszen a párizsi kincstár nem bírja már a költségeket. Ez az egyetlen — utolsónak szánt — hadművelet döntő sikert hozott. 1781 augusztusában indult el a francia—amerikai szövetségesek hadserege. Kétezer amerikai, négyezer francia. A britek először azt hitték, hogy főerősségük New York ellen vonul. Mikor megértették a szövetségesek igazi célját, késő volt. A felszabadító haderő ugyanis, elhaladt New York mellett, és a Virginia (ejtsd: Virdzsinia) állambeli Yorktown ellen vonult. A Yorktown melletti öbölbe pedig befutott a francia flotta és két tűz közé fogták az angolokat. A siker titka nemcsak a meglepetés volt, hanem az is, hogy az előrenyomuló amerikaiak minden kis faluban, településen a forradalom lelkes híveivel találkoztak, és sokan ragadtak puskát a földművesek közül. A kétezres csapat tizenegyezresre növekedett. Így azután a szövetségeseknek (a franciákkal együtt) 17 ezer, az angoloknak 7500 katonájuk volt. Ez az erőkülönbség — a francia hadihajók ágyúival kiegészítve — kétségtelenné tette a sikert. *Cornwallis* (ejtsd: Kornvalliz) tábornok angol csapatai néhány napos harc után szabad elvonulást kértek, letették a fegyvert. A brit főparancsnok megkísérelte azt, hogy kardját — a megadás ősi szokása szerint —, a francia hadsereg vezérének adja át. Jelezve, hogy nem az amerikai, hanem a francia haderő győzte le. De Rochambeau gróf ragaszkodott ahhoz, hogy az angol tábornok az amerikaiak lábához helyezze fegyverét.

Fegyverek a filmgyárból

A döntő ütközet kétszáz éves évfordulója modern népünneppé változott. Ötezer kosztümös katonaszereplő (csaknem egyötöde az egykor csatázó seregeknek), és negyedmillió néző volt kíváncsi arra, miképpen is vívja ki függetlenségét Amerika. Az egyenruhákat, a fegyvereket két nagy filmgyártó cég kölcsönözte. A rendezőknek még arra is gondjuk volt, hogy ne legyen szám azokon a kártyákon, amelyekkel a csata szüneteiben a katonák kártyáztak (hiszen kétszáz éve a harcosok többsége írástudatlan volt, és nem ismerte a számjegyeket). A fegyelmezetlen katonákat — az egykori tábori életnek megfelelően — gúzsba kötötték, megkorbácsolták és (a hónuk alatt) felakasztották. Csupán puskaporra félmillió dollárt költöttek, hogy a csatazaj igazi legyen.

Richard B. Morris, amerikai egyetemi tanár az 1781-es győzelem jelentőségéről így nyilatkozott:

— Yorktown azt jelentette, hogy a függetlenségért folytatott hatalmas küzdelem győzelmet aratott és ezután az önálló nemzeti lét megteremtése következhetett. A győzelem bebizonyította a világnak, hogy a forradalmi harc még a világ legnagyobb hatalmával szemben is képes győzni. A függetlenségért, a nemzeti létért küzdő nép akarata legyőzhetetlen.

Így írják ezt az amerikai történelmi könyvek is. A sok millió dolláros látványosságnak is ez volt a lényege.

Csak az a baj, hogy az amerikai kormányzat sokszor elfeledkezik saját történelmének erről a tanulságáról. Hogyha más népekről van szó. A forradalmi Kuba, a haladó társadalmi rendszerű Nicaragua, a salvadori függetlenségi harcosok, angolaiak, etiópok, palesztinok, nyugatszaharaiak, irániak, afgánok, vietnamiak, kambodzsaiak és laosziak a jelenkori Egyesült Államok szemében — terroristák. Pedig hát éppen kétszáz évvel ezelőtt a Washington vezette függetlenségi harc katonáiról ezt jelentette Londonnak Cornwallis lordja: *„A rebellisek gyülevész bandája minden erővel megsemmisítendő."* Washington forradalmárai az akkori világ vezető katonai hatalmának szemében — mai szóhasználattal —, ugyancsak terroristák voltak. Pedig a történelem bebizonyította: az ő oldalukon volt az igazság. *„A függetlenségért, a nemzeti létért küzdő nép akarata legyőzhetetlen."*

Van egy latin közmondás. Historia est magistra vitae. A történelem az élet tanító mestere. Nem árt, ha Amerikában — az ötezer jelmezes nagy műsora közben — elgondolkoznak ezen az ősi igazságon.

Kereszty András

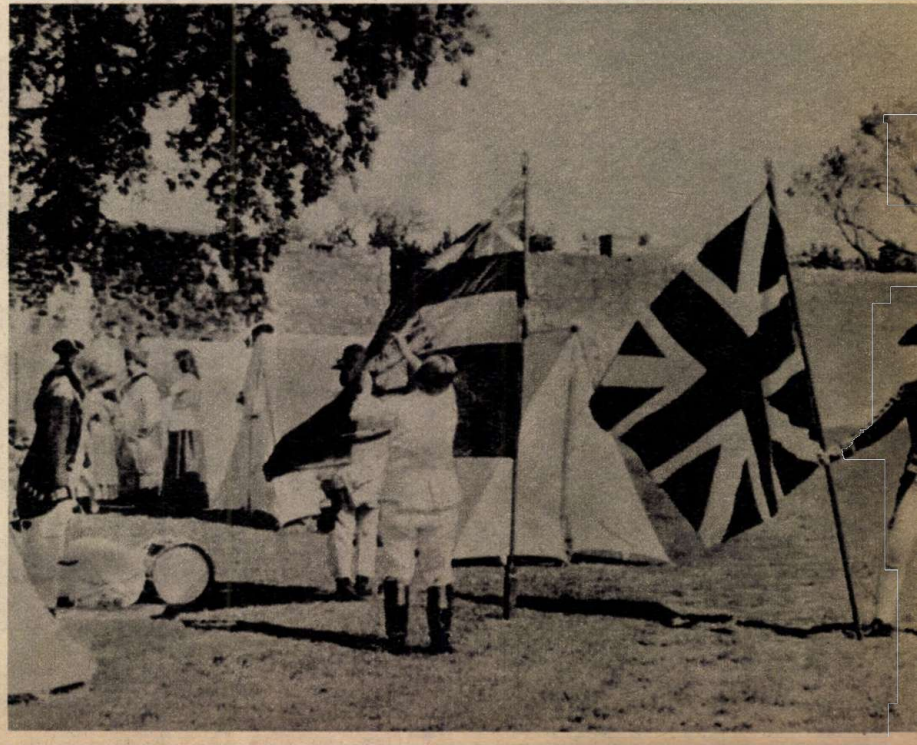

Még a tábori életet is a legnagyobb hűséggel idézték fel a történelmi csata évfordulójára rendezett látványosságon

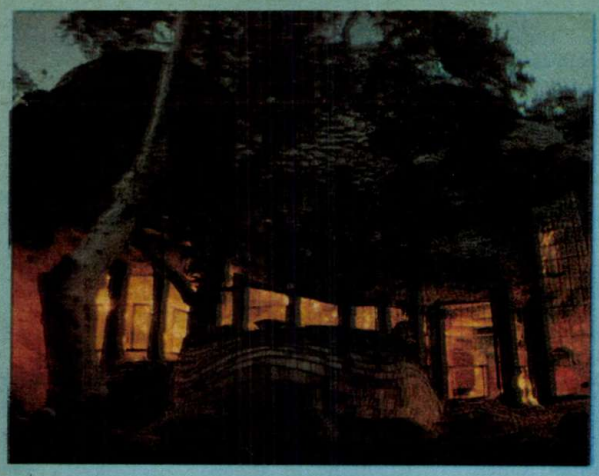

A FÁK ALAKJÁNAK ÉS MOZGÁSÁNAK HANGULATA FOLYTATÓDIK EBBEN A VARÁZSLATOS ÉPÜLETBEN

A TERMÉSZET SÚG

MINT EGY HATALMAS GUMÓS NÖVÉNY, ÚGY ILLESZKEDIK A DOMBOS TÁJBA EZ A HÁZ. A TERVEZÉS SORÁN ELŐSZÖR AZ ABLAKOK HELYÉT ÉS FORMÁJÁT JELÖLTE KI AZ ÉPÍTÉSZ

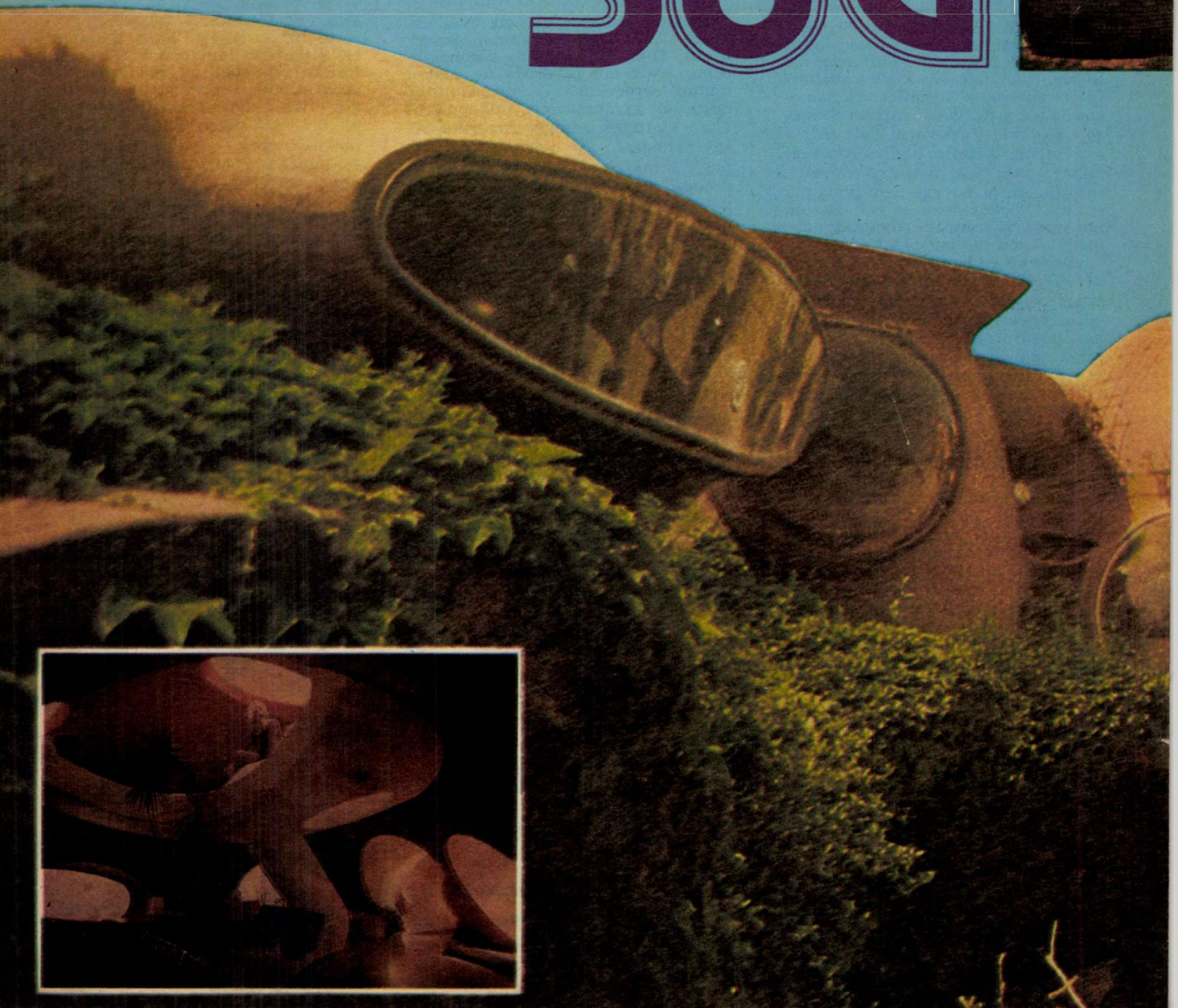

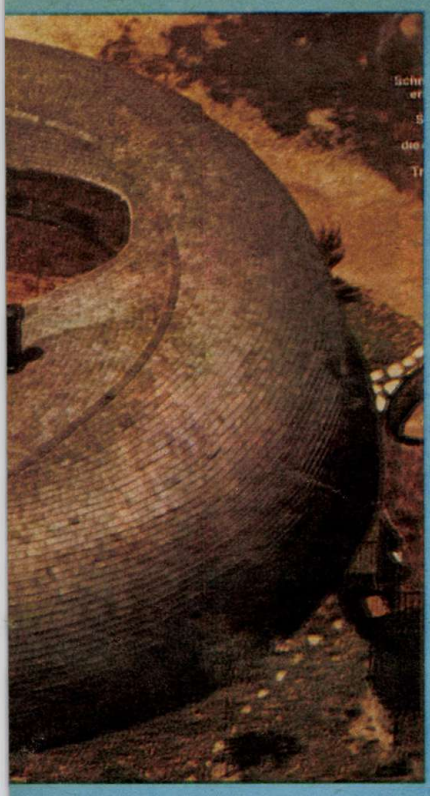

EGY KAGYLÓRA, VAGY EGY CSIGÁRA EMLÉKEZTET EZ A TENGERPARTI VILLA

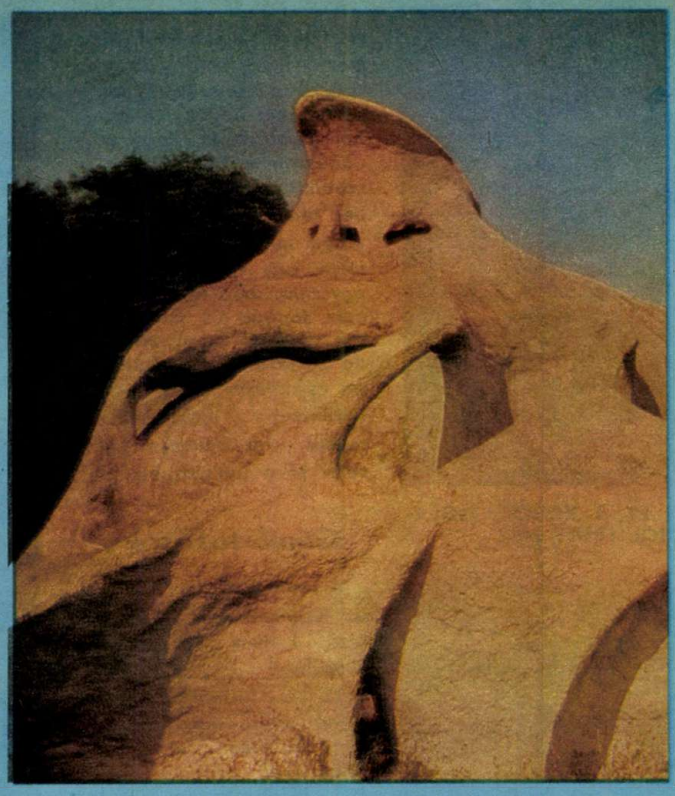

AKÁR EGY PARTRA VETETT TENGERI ÁLLAT. AMÚGY LAKÓHÁZ...

Fotók a Stern nyomán

„Mi, emberek, hajdanán végül is a fákról jöttünk a földre, így semmi csoda nincs abban, ha sokkal jobban érezzük magunkat egy gazdag, élő környezetben, érzelmeinkre, gondolatainkra kedvezően ható épületek között, mint ezekben a mai négyszögletes tömbökben, amiket valamiféle félreértés folytán házaknak nevezünk."

Ágak a házban

Ezeket a szavakat Michael Carmichael, híres építész mondta a közelmúltban újságíróknak, Santa Barbarában (Egyesült Államok) levő házában. Vendégei az építészet új formái után kutattak, s „nyomozásuk" során vetődtek el Carmicha-

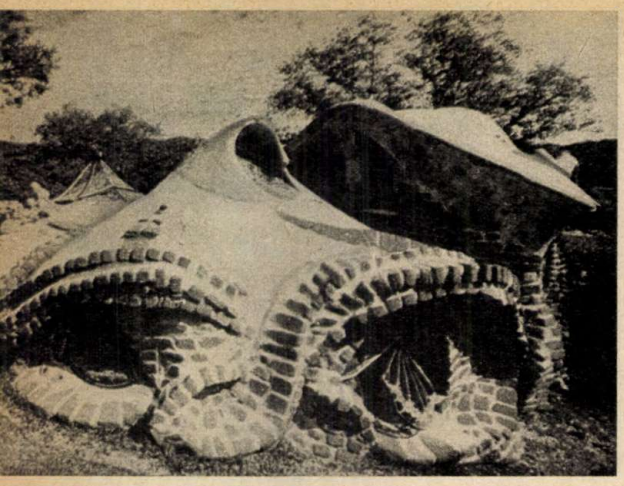

EGY BARLANGRA HASONLÍT EZ A KŐBŐL, TÉGLÁBÓL, BETONBÓL ÉS MOZAIKBÓL ÉPÜLT HÁZ

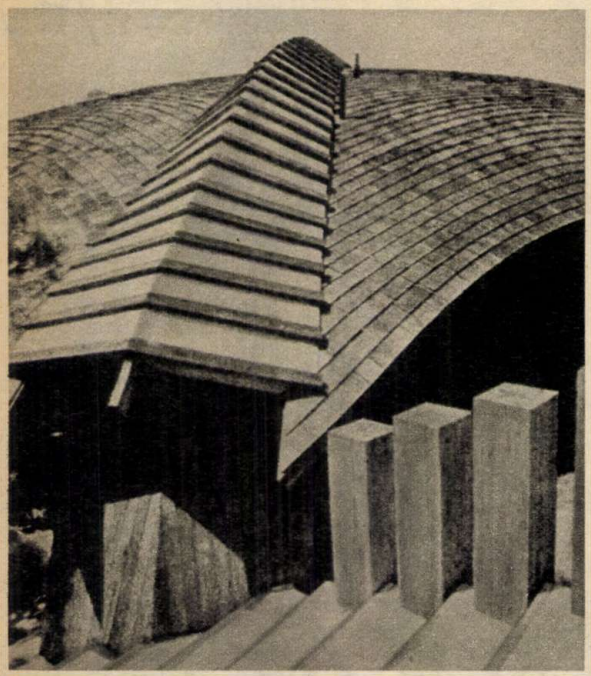

EZ A TETŐSZERKEZET NEMCSAK KÜLÖNLEGES FORMÁJÚ, HANEM HASZNOS IS, VÉDŐPAJZSKÉNT ÓV A HŐSÉGTŐL

el villájába, amely alighanem felfedező utuk egyik legszenzációsabb „lelete" volt. Ez az épület szinte lebeg, mozog, akárcsak a körülötte lévő fák gallyai, az ágak vonalát elkapva tovább szövi azokat egy fal körívébe, a mellvéd lágy görbületébe, a fazsindely vonalába.

„Ez a ház valósággal együtt él a fákkal" – kiáltott fel lelkesülten az egyik riporter –, „helyet hagy nekik, mondhatni beköltözteti őket a falai közé." Ha volt is ebben a mondatban némi túlzás, annyi bizonyos, hogy néhány ág valóban keresztülnőtt a falakon, mintha szerves része lenne a lakásnak. Persze, egy ilyen különleges építmény ritkaságnak számít, sok embert meghökkent, vállrándításra késztet, főleg ott, ahol a súlyos lakásínség gyors felszámolása az elsőrendű feladat. A legtöbben úgy vélik, az a megoldás, ha minél gyorsabban, minél több lakóházat építenek fel. A gyorsaság valóban fontos, ám a majdani lakók közérzete sem lényegtelen. Érdemes megszívlelni Carmichael szavait ezzel kapcsolatban: **„Az ember a természet része, ha megfosztjuk a természettől, ha mesterséges, beton-, üvegkalickába tesszük, lassú sorvadásra ítéljük. Én abból indultam ki, hogy az építészetnek azt kell visszatükröznie, amit az ember természetes környezetében lát. Egy erdő, egy folyó, egy virág sohasem egyszínű, sima felület, hanem formák és szerkezetek bősége. Ezt a túláradó gazdagságot próbálom én és néhány társam – a természet tönkretevése nélkül – az építészet keretei közé becsempészni."**

Gömb-lakások

A természet „súg" tehát az építészeknek. Kísérletező kedvük lenyűgöző. Játszanak az anyaggal, színekkel, formákkal. Építenek gömb alakú házakat, játékosan szögletes épületeket, építenek fémből, kőből, fa és beton keverékéből. Carmichael „kacsalábon forgó modellje" persze csak ott képzelhető el, ahol felépítették, a kellemes, szubtrópusi éghajlatú Kaliforniában. Másutt a nyitott falakon keresztül, amelyeken át a faágak kúsznak be, a nedvesség és a hideg törne be a házba. A víz és a jég gyorsan rombolna. A fűtési költségek csillagászatiak lennének. Mégis, magával ragadó ez a megvalósult gondolat: a természet modelljei után építkezni, lakóhelyeinket szervesen, megfelelően illő anyagokból elkészítve illeszteni természetes környezetünkbe. Talán ma még túl merésznek tűnik ez az álom, hiszen jócskán akad olyan hely a világon, ahol egyelőre az a gond, hogy valamilyen fedél jusson az emberek feje fölé. Bármilyen.

A cél azonban mégis csak az lehet, hogy minden ember harmóniában, tökéletes összhangban élhessen a természettel, a természetben. Ezért több jóval kecsegtet Carmichael és társai munkája a kísérletezgetésnél, ezért illeti őket elismerés, mint mindenkit, aki egyfajta úttörő vállalkozásba kezd.

Bőcs Ferenc

KEDVES ISMERŐS NINCS „SKATULYA"

Ilyen sajátos, hetyke mosolya, huncut, barna szeme csakis Schütz Ilának van. Dévaj nevetése, csúfondáros hanghordozása, játékos robbanékonysága utánozhatatlan. Ha valakire, őrá aztán lehet mondani, hogy eredeti színészegyéniség.

Bizonyság erre a Jászai Mari-díj, s az, hogy 1981-ben a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze lett. Ilyen elismeréshez, főként az utóbbihoz, jobbára egy egész életpálya bizonyító ereje szükséges, Schütz Ila viszont csak egy évtizednyi színészi múltat tudhat maga mögött. Az persze más kérdés, hogy ez az évtized gazdagabb volt, mint másnál akár ötven esztendő.

Azt hinné az ember, hogy az ilyen kirobbanó tehetség számára egyszerre megnyílik a siker kapuja, s nem kell éveken át bebocsátásért kopogtatni. Csakhogy Ilát, amikor 1962-ben először jelentkezett a Színművészeti Főiskolára, nem vették fel. A következő évben megint nem, aztán megint nem. Negyedszerre végre sikerült.

– Az az igazság, hogy nem tartoztam az elkényeztetett növendékek közé – mondja. – Szinetár Miklós osztályába jártam, aki – őszintén szólva – nem nagyon biztatott. Folyton öregasszonyokat játszottam, a végén már magam sem tudtam, hány éves vagyok. 1969-ben megkaptam a diplomát, s utána elkezdődött a „hülye kislány" korszak. Bugyuta kislányokat alakítottam, s meg kell jegyeznem, tökéletesen ment.

De a tehetség utat tört magának. Schütz Ila régen bebizonyította, hogy nincs olyan „skatulya", amibe művészetét be lehetne szoritani.

M. K.

PAJTÁS

SCHÜTZ ILA

FOTO: WAGNER MARGIT

BUDAPRINT PÁLYÁZAT

II. FORDULÓ

A II. forduló két részből áll. Ha csak az egyiket teljesíted, azt is beküldheted, mert a részsorsoláson nyerhetsz!

Első rész:

MINTÁS ZSEBKENDŐ

Mindennapi életünkhöz hozzátartozik a zsebkendő használata, sokféle színűvel, mintájúval találkozhatunk. A gyerekek például nagyon szeretik, ha zsebkendőjükön színes, kedves kis állatfigurákat látnak, a nők inkább a finom virágmintákat kedvelik. Te milyen zsebkendőmintát terveznél? Ha van egy jó ötleted, rajzold le, színezd ki, és küldd be címünkre. A terveket zsüri bírálja el, és a legjobbnak ítélt 20 minta alkotóját díjazzuk.

Második rész:

ÖSSZERAKÓ JÁTÉK

Rakd össze ezeket a részleteket! Ha sikerül, akkor a BUDAPRINT-nél tanulható hat textilipari szakmát kapod megfejtésül.

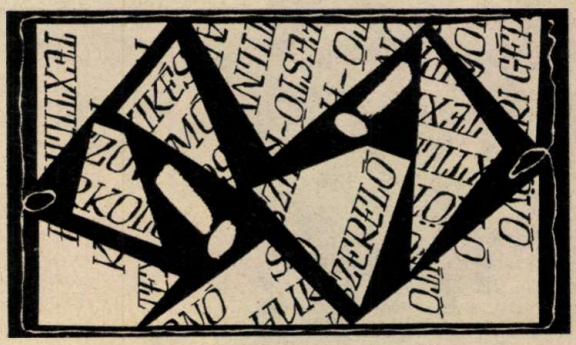

A megfejtést, illetve a rajzokat a következő címre küldd:
BUDAPRINT Pamutnyomóipari Vállalat személyzeti és oktatási főosztály
Budapest, Postafiók 111. — 1300
A borítékra írd rá: PÁLYÁZAT
Írd fel azt is, hányadik osztályba jársz.
Beküldési határidő: 1982. január 28.
A helyes megfejtést beküldők között a vállalat termékeiből 20 nyereményt sorsolunk ki.
A nyertesek nevét a Pajtásban közöljük, a nyereményeket postán küldjük el.
Aki a két forduló — a december 10-i és a mostani — mindhárom részében sikeresen, eredményesen vett részt, annak neve belekerül a fődíjat kisorsoló szerencsekerékbe.
A szerencsés nyertest levélben értesítjük a főnyeremény átvételének időpontjáról. Nevét a Pajtásban is közöljük.
A FŐNYEREMÉNY EGY ZSEBRÁDIÓ!
Ezzel a kétfordulós „BUDAPRINT PÁLYÁZAT" véget ért.
Reméljük, jól szórakoztatok.
A BUDAPRINT Pamutnyomóipari Vállalat szívesen válaszol leveleitekre, érdeklődésetekre, segít a pályaválasztásban is.

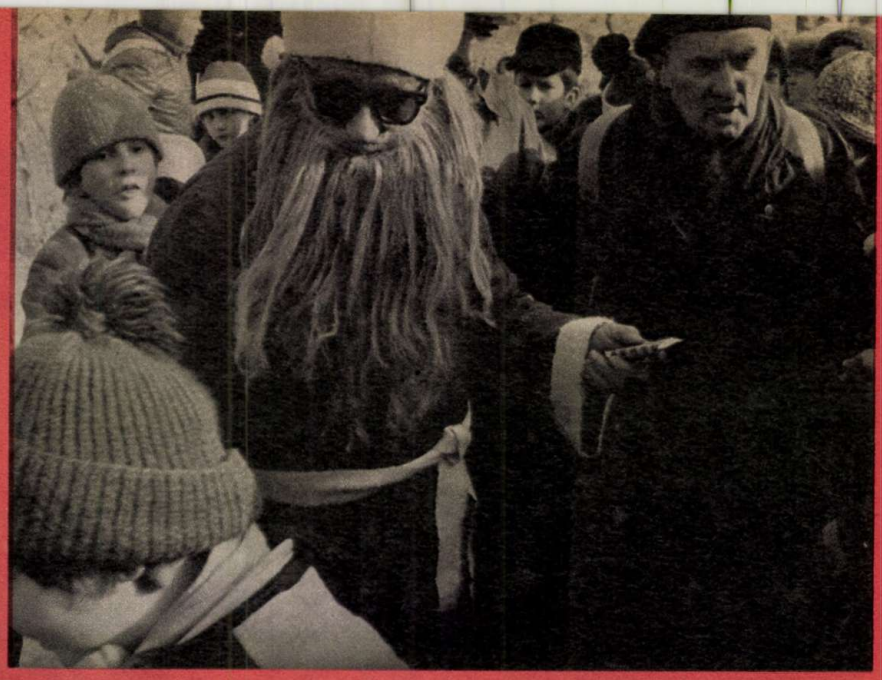

TÉLAPÓ TÚRA

Aki a természetet szereti – rest ember nem lehet. Ha meg ráadásul a téli táj szépségeinek is hódol, akkor különösen nem. Nos, szép hazánkban egyre több öreg és fiatal ölt túraruhát, ragad hátizsákot, hegymászó botot, hogy hegyen-völgyön barangoljon. Olyan lelkesen túráznak, hogy még a „véncsont" Télapónak is kedvet csináltak egy kis hegyi kirándulásra. A közelmúltban a Budapesti Természetbarát Szövetség Télapó-túrát rendezett a budai hegyekben, amelyre szülőket és gyerekeket hívott meg. No meg a Télapót. A kedves vendég nem jött üres kézzel, mindenkinek jutott puttonyából egy kis apróság, csoki, cukor, játék. Ám az igazi ajándékot a természettől, a friss tiszta levegőtől, a kaptatók legyőzésével járó erőpróbától, a pompás hótól kapták a résztvevők. A Télapó is.

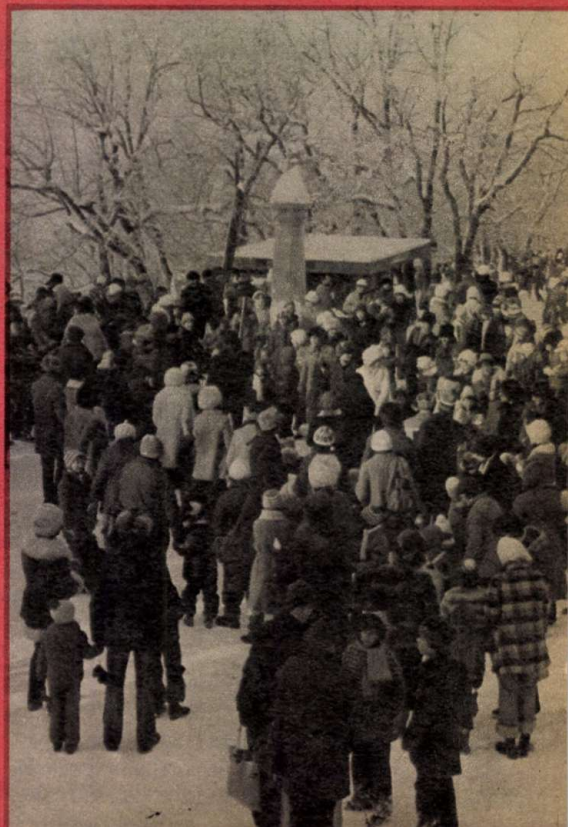

GAÁL ZOLTÁN KÉPRIPORTJA

Néhány különös képeslapot kézbesített számunkra tévesen a posta. Ezeket ezúton tesszük közzé, hogy a címzetteket a legcsekélyebb károsodás se érje.

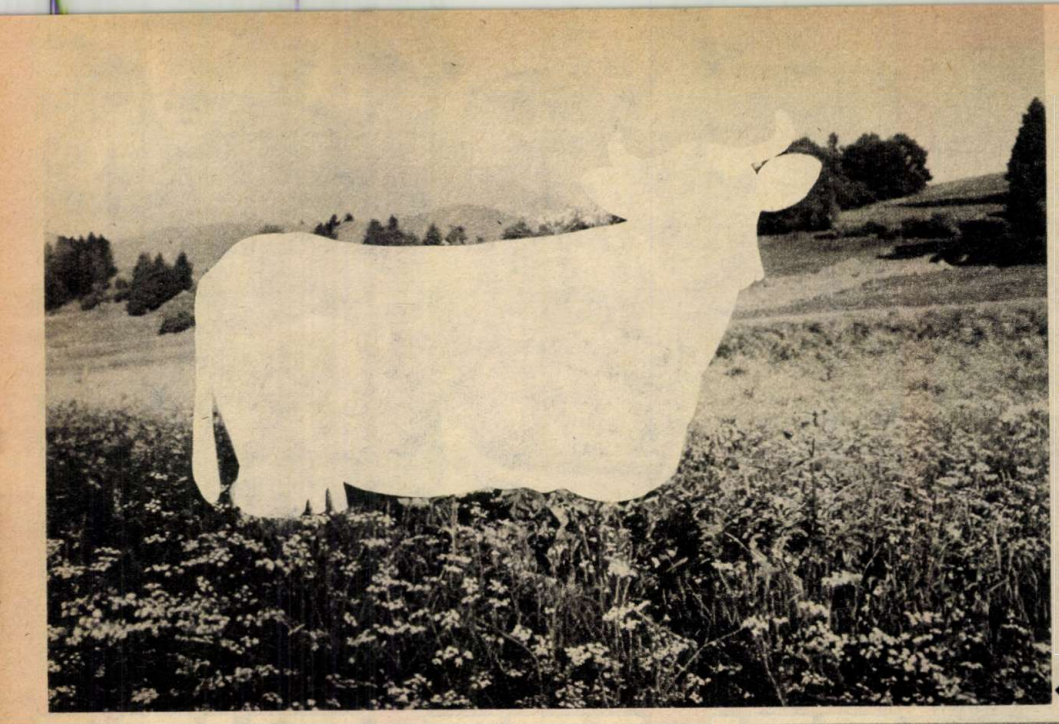

„Egyetlen Veronkám!
Itthon minden rendben van, a gyerekek egészségesek, a tehenet ellopták. Üdülj gondtalanul!
A te kerecsensólymod: Gazsi"

„Szevasz Gagyi Bálint!
Tudtam, hogy bazaltból vagy! Sikeres gyomorműtétedhez teljes erőmből gratulálok. Sírig tartó komád:
Temérdek Paja"

„Kedves Langaléta kartárs!
Előléptetésedhez szívből gratulálunk! Biztosak vagyunk abban, hogy új pozíciódban is szilárdan állsz majd a lábadon!
A hátizsákcsat-készítő részleg"

KELEKÓTYA KÉPESLAPOK

„Tisztelt Mikro professzor úr!

Örömmel értesítjük, hogy a baromfinemesítés terén elért megrázó eredményei elismeréseképpen díszelnökünkké választottuk!

A »Bengáli tűz« vadászegylet"

„Drága Nagymama!

Nyolcvanötödik születésnapodon sok szeretettel gondolunk rád. Vigyázz magadra! Sétálgass sokat, de a kapun kívül semmi esetre se merészkedj messzire!

Vízgőz Géza ügyvéd és unoka"

„Drága Arankám!

Házasságkötésed alkalmából nagyon sok boldogságot, és gondtalan családi életet kívánok!

Stefi néni"

Aki Csepelen tanul,
az szakmájának mestere lesz
és keresett szakemberré válik.

Mi nemcsak a szakmai fortélyokra, hanem a szakma szeretetére is megtanítjuk a fiatalokat.

Nem csupán foglalkozási lehetőséget ajánlunk, hanem szakmát, hivatást!

Tapasztalataink szerint a fiatalok csak azért részesítenek előnyben néhány foglalkozást pályaválasztásuk során, mert nem ismerik a lehetőségeiket. Lehet, hogy az általunk ajánlott szakmák között is akad olyan, amelynek a neve ismeretlenül hangzik, de minden érdeklődőt szívesen tájékoztat a Csepel Vas- és Fémművek Oktatási és Társadalomtudományi Intézete.

Vannak olyan szakmák, amelyeket csak fiúknak ajánlunk, mint például: autószerelő, autóvillamossági szerelő, ács-állványozó, bádogos, bútorasztalos, Diesel-mozdony szerelő, elektroacél-olvasztár, erősáramú berendezés szerelő, épületvillamossági szerelő, felvonószerelő, fényező-mázoló, géplakatos, gázvezeték- és készülékszerelő, galvanizáló, hengerész-forrasztár, irányítástechnikai műszerész, könnyűszerkezeti lakatos, kovács, karosszérialakatos, kárpitos, központifűtés- és csőhálózatszerelő, kőműves, mintakészítő, műszergyártó- és karbantartó, öntő, szobafestő és mázoló (tapétázó), vas- és fémszerkezeti lakatos, vegyész-analitikus, vízvezeték- és készülékszerelő, villamoshálózat-szerelő, vízszigetelő.

Néhány mesterségre lányok és fiúk jelentkezését várjuk: elekroműszerésznek, elektronikai műszerésznek, esztergályosnak, hegesztőnek, irodagép-műszerésznek, köszörűsnek, kötő- és varrógépműszerésznek, marósnak, szerszámkészítőnek, villamosgép-szerelőnek.

Érettségizett fiatalok jelentkezhetnek elektronikai műszerésznek és irányítástechnikai műszerésznek.

A szakmunkásképzés ideje az általános iskolát végzett 14–16 éves fiataloknak 3 év, az érettségizett 18–19 éveseknek 2 év. Aki időt nyer, pénzt is nyer . . . Nem mindenki mondhatja el magáról, hogy az érettségivel egyidejűleg szakmunkás bizonyítványt is szerzett. Akik az általános iskola elvégzése után szakközépiskolai képzésre jelentkeznek hozzánk, 4 év múlva érettségizett szakemberek lesznek; elektroacél-olvasztárok, elektroműszerészek, erősáramú berendezés szerelők, esztergályosok, gélplakatosok, marósok, öntők, szerszámkészítők, vegyész-analitikusok. Mit nyújtunk – a tudáson felül – azoknak, akik nálunk alapozzák meg jövőjüket?

A vidéki tanulóknak, ha szerződést kötnek velünk, egyes szakmákban ingyenes kollégiumi elhelyezést és havonta hazautazási költségtérítést nyújtunk. A szakmunkás- és szakközépiskolai tanulók tanulmányi ösztöndíja – a tanulmányi eredménytől függően – 160–750 Ft, szerződéskötés esetén ehhez még 250–500 Ft társadalmi ösztöndíj járul. Lehetőséget adunk a továbbképzésre, a szakmai fejlődésre: a szakmunkásképző iskolát végzetteknek azzal, hogy a Csepel Művek szakközépiskolájában 3 év alatt érettségizhetnek. Tanulmányi idejükre felmentést kapnak a katonai szolgálat alól. Érettségizett szakmunkások előtt pedig nyitva állnak a felsőfokú tanintézetek.

Jelentkezés: Csepel Művek Oktatási és Társadalomtudományi Intézet tanulmányi osztály
Budapest, Pf. 93. – 1751
Telefon: 278-622

VÁRUNK BENNETEKET!

Tudjátok-e, hogy a szép színes varró- és kézimunkacérna előállításához jó minőségű fonalra van szükség?

A fonás az emberiség egyik legősibb mestersége. Ma már azonban a fonalat nem rokkán, hanem szakmunkások modern, nagy teljesítményű gépeken, korszerű üzemben állítják elő.

Általános iskolát végzett lányokat 3 év alatt FONÓ szakmára képezünk ki, fiúkat pedig textil- és ruházati-ipari gépkezelő szakmára.

Három nap elméleti oktatás az iskolában, három nap gyakorlati a **PFV ÚJPESTI CÉRNAGYÁRÁBAN.**

Figyelmedbe ajánljuk a következőket:

– a tanulmányi eredménytől függően a tanulóbér 350–720 Ft
– az ösztöndíj: 500 Ft
– 5 Ft napi térítésért kollégiumi elhelyezést biztosítunk (lakás és háromszori étkezés);
– tankönyvek, tanszerek;
– munkaköpeny, iskolaköpeny;
– diákbérlet;
– hazautazásnál évente 6 alkalommal 50% utazási kedvezmény.

PFV. ÚJPESTI CÉRNAGYÁR
személyzeti és oktatási osztály, Budapest, Váci út 91. 1044

Szakmunkásvizsga után jó kereseti lehetőséggel alkalmazunk.

Leányok: új leányotthonunkban szállásról is gondoskodunk. A továbbtanulást segítjük és ösztönözzük.

Kérjük, hogy továbbtanulási lapjaitokat a gyár címére küldjétek.

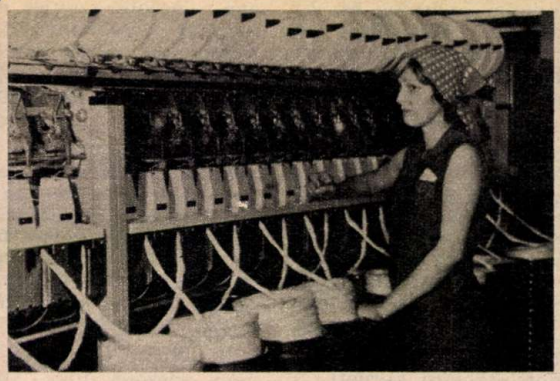

Ötnapos munkahéttel dolgozó gyárunkba jó kereseti lehetőséget nyújtó **fonó-szövő szakmára lányokat,** illetve **textilgépszerelő, esztergályos, lakatos és villanyszerelő szakmára fiúkat** szerződtetünk **szakmunkástanulónak,**
akik az 1981/82-es tanévben fejezik be az általános iskolát.

A tanulóidő 3 év.

A tanulóidőre ingyenes kollégiumi elhelyezést és teljes ellátást biztosítunk.

Havi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően 900—1120,— Ft között van. Az utolsó évben már teljesítménybérben dolgoznak.

Szakmunkásvizsga után:
— a lányok leányszállón, a fiúk albérletben kapnak elhelyezést.

Jelentkezés levél útján **„SZAKMUNKÁSTANULÓ"** hivatkozással történik.
PAMUTTEXTILMŰVEK Budai Gyára
személyzeti osztály
Budapest XI. ker. Hauszmann A. u. 20.
Levélcím: *Budapest* Pf. 43. 1502

PAMUTTEXTILMŰVEK PATEX BUDAPEST

Fiatal lányok jelentkezését várja az Újpesti Gyapjúszövőgyár az 1982. szeptember 1-én induló tanévre, fonó-szövő szakmára.

Felvételi követelmény:
a 14. életév betöltése,
általános iskolai végzettség.

Tanulmányi idő: 3 év.

Az I. osztály első félévében a tanulmányi ösztöndíj 320 Ft, a második félévtől — a tanulmányi eredménytől függően — 320—500 Ft-ig. Társadalmi ösztöndíj havonta 500 Ft, kiegészítés havonta 200 Ft, jövedelempótlék havonta 190 Ft.

Tanulóink részére ingyenes kollégiumi elhelyezést, iskola- és munkaköpenyt biztosítunk és havonta egyszer hazautazási költséget térítünk.

A tanulók a teljes ellátásért napi 3 Ft-ot fizetnek.

A szakmunkásvizsga megszerzését követően továbbtanulási lehetőséget biztosítunk.

Jelentkezni lehet:
Újpesti Gyapjúszövőgyár
személyzeti osztály
Budapest IV., Berni u. 1 – 1045

TÍMÁR TANULÓ LEHETSZ!

Kedves pályaválasztó fiatalok!

A Budapesti Bőripari Vállalat szeretettel várja az általános iskolát végzők jelentkezését tímáripari szakmunkástanulónak.

A tanulmányi idő három év.

A tímár tanulók a tanulmányi ösztöndíjon felül havonta 200 Ft ösztöndíj-kiegészítést kapnak és mindezeken felül szerződést kötünk havi 500 Ft társadalmi ösztöndíjra.

Vidékiek részére kollégiumi elhelyezést biztosítunk.

A gyakorlati oktatás idején tanulóink kedvezményes ebédet és védőruhát kapnak.
A törzsgárdatagság elismerésénél a tanulóéveket beszámítjuk.

Az első év végén a tanulmányi munkát külön természetbeni juttatással értékeljük.
A harmadik év második félévében, a jó eredményű tanulók részére a tényleges munkában töltött idő alapján 90%-os szakmunkásbért fizetünk.

Szeretettel várunk benneteket!
Jelentkezni személyesen vagy levélben lehet a Budapesti Bőripari Vállalat személyzeti és oktatási főosztályán.

BUDAPESTI BŐRIPARI VÁLLALAT BBV

(Budapest IV., Táncsics M. u. 1–3. – 1047) Telefon: 694-555, valamint az 52-es számú Simon Ferenc Szakmunkásképző Intézetben (Budapest IV., Baross u. 39.).

KORONGOS KESERGŐ

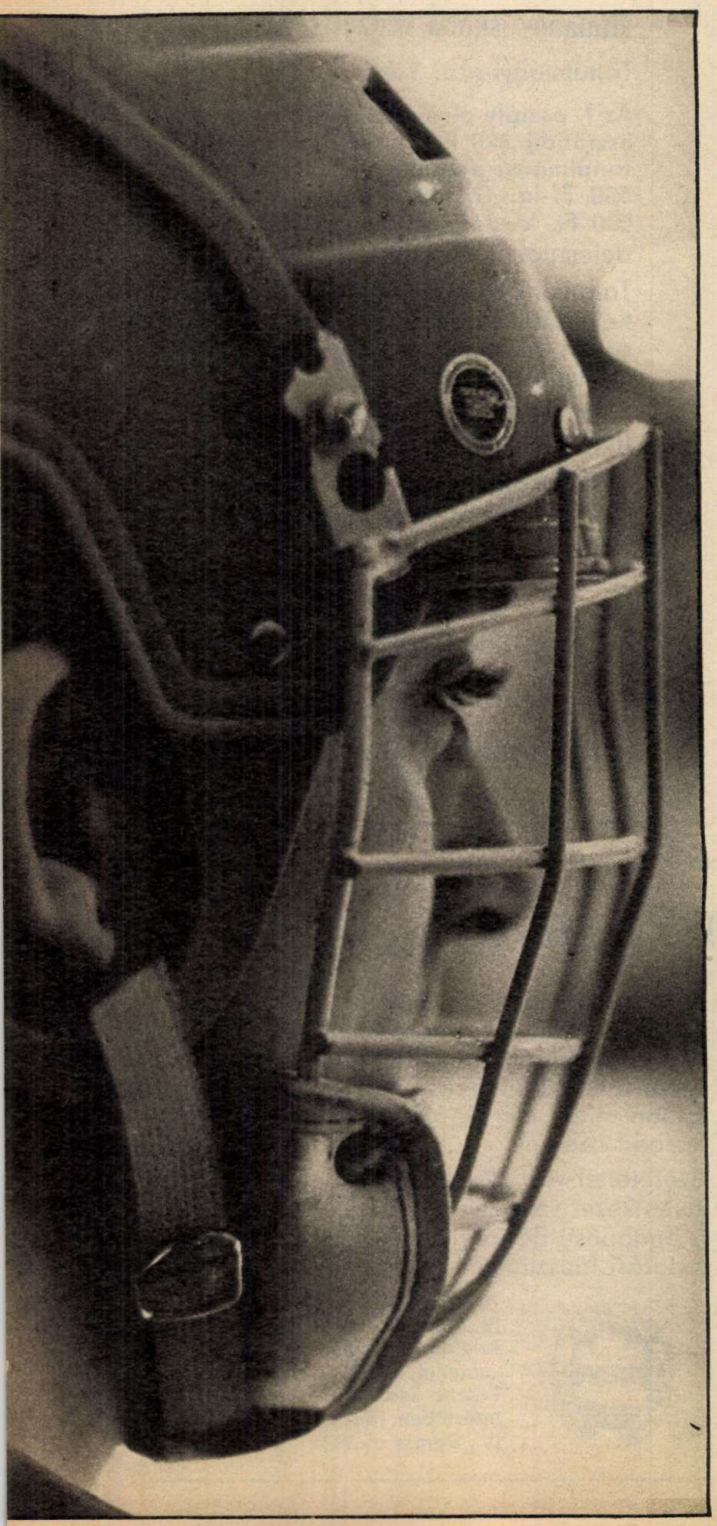

Valamikor, a múlt század végén egyformán, unalmasan teltek a napok a kanadai hadsereg északi erődjeiben. Különösen a téli időszak volt nagyon egyhangú. „Szerencsétlenségnek" számított, ha ilyenkor a tisztek elcsíptek valakit egy kis udvarsöprögetésre. Kint a mínusz húszfokos hidegben a felfagyott laktanyaudvaron a söprögetés felért a büntetéssel is. Egy alkalommal két katona, hogy könnyebbé tegye a munkát, s egy kis vidámságot lopjon bele, söprűjével egy fadarabot kezdett ütögetni, kergetni.

Így alakult ki a jégkorong, amely napjainkban már Észak-Amerika és Európa egyik legkedveltebb sportága. Mi is láthatjuk az évente megrendezett jégkorong VB első csoportjának nagyszerű mérkőzéseit, ezek a találkozók a televízió műsorának igazi sportcsemegéi közé tartoznak. A magyar válogatott azonban nem lehet ezeknek a csatározásoknak a résztvevője, hiszen a VB legszerényebb képességű csapatait tömörítő „C" csoportban kergeti a korongot. A napilapok mindössze egy-két sort szentelnek „legjobbjaink" eredményeinek, úgyhogy a legtöbb emberben felvetődik a keserű kérdés: egyáltalán létezik ez a sportág még Magyarországon?!

AHOL A GONDOK KEZDŐDNEK

Igen, még létezik, sőt valaha mi is a nemzetközi élvonalhoz tartoztunk. Európa-hírű volt a magyar jégkorong, egy-egy klubcsapatunk neve olyan félelmetesen csengett, mint ma a legjobb szovjet, csehszlovák vagy kanadai gárdáké. Az 1930-as évek fénykora ma már csak szép emlék, amely talán igaznak sem tűnik. Budapesten épült a földrész első műjégpályája. Később semmi sem történt a sportág házatáján. Mintha láthatatlan erők gátolták volna fejlődését, sokak szerint azért, mert féltették a labdarúgás tekintélyét. A környező országokban, például a Szovjetunióban, Csehszlovákiában viszont más volt a helyzet. Sorra épültek a fedett jégpályák, amelyek az egyhónapos karbantartási munkálatok kivételével, egész évben a jégkorongozók rendelkezésére álltak és állnak ma is. Ezekben az években szakadtunk el a világ élvonalától, s a köztünk levő távolság azóta egyre csak nő és nő. Amíg egy, a sportágat igazán pártoló országban a játékosok szinte otthonosabban érzik magukat a jégen, mint a szárazon, addig egy hazai korongosnak minden bajnoki idény kezdetén szinte újra meg kell tanulnia korcsolyázni. A mieink évenként csak négy hónapot tölthetnek jégen, s ez erősen meglátszik a felkészültségükön. A csehszlovák együttesek például, a fedett pályák jóvoltából, akár a legnagyobb nyári kánikulában is tarthatnak jeges edzéseket. De nemcsak Csehszlovákiának, vagy a Szovjetuniónak, hanem minden jégkorongcsapattal rendelkező országnak van már több fedett műjégpályája. Vajon nekünk miért nincsen?

— Sokáig arról volt szó, hogy egy feszített tetőszerkezettel befedik a Kisstadiont — mondja Pásztor György, a Magyar Jégsport Szövetség jégkorong szakbizottságának vezetője —, de nem kaptunk hozzá támogatást. Sajnos, az OTSH nem tud elegendő pénzt biztosítani a sportág fejlődéséhez. Nemcsak a pályák jelentenek gondot, hanem a játékosok felszerelése is. Igaz, nem „filléres" dolog ez sem, ha mindent összevetünk, egy korongos „cucca" belekerül tizenötezer forintba.

A jégkorong valóban nem tartozik az olcsó sportágak közé, ennek ellenére érdemes lenne fejleszteni. Mint ahogy már réges-rég visszatérült volna a Kisstadion befedésének költsége is. Ki kell mondanunk: hazánkban egyszerűen nincs gazdája ennek a sportnak. Ha valaki benyitna valamelyik szaküzletbe és egy teljes hokifelszerelést szeretne vásárolni, egyszerűen kinevetnék. Egy gyenge minőségű korcsolyán, s talán egy még gyengébb minőségű ütőn kívül nem tudnának adni neki semmit. Csak külföldről, s igen nagy nehézségek árán szerezhetők be a jégkorong kellékei. Vajon jut-e felszerelés az utánpótlás csapatoknak?

VAN REMÉNY

— A sportág egyetlen reménysége az újonnan épült kilenc vidéki műjégpályán nevelkedő generáció. Összesen tizenhat ifjúsági- és úttörőcsapata van az országnak. Pokolian nehéz felszerelést biztosítani számukra, de mindent megteszünk, mert ha valaki, akkor ők még megmenthetik a magyar jégkorongot — mondja Pásztor György.

Tizenhat csapat, nem sok, de a hokisok mindig is híresek voltak állhatatosságukról. Hosszú évek kitartó, kemény munkájával talán sikerül valamiféle előrelépést kiharcolni. Mindenesetre érdekes, hogy ez a látványos, gyors reflexeket, s talán még gyorsabb gondolkodást követelő sportág ennyire a háttérbe szorulhatott. A magyar jégkorongsport előtt nincsenek távlati célok, a puszta létfenntartás tölti ki mindennapjait. Ebben a kegyetlenül szorító helyzetben eléggé nehéz lehet dolgozni. A hokisok elszántsága egyszerűen bámulatra méltó.

S. F.

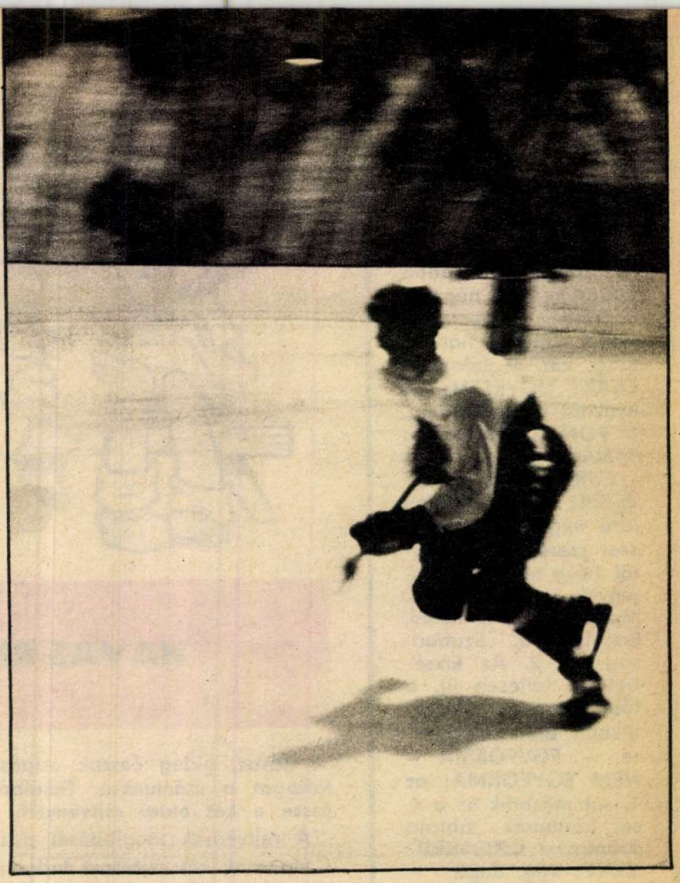

Erő, lendület, gyorsaság – ez a jégkorong. Alig akad olyan sportág, amely ilyen látványos lenne

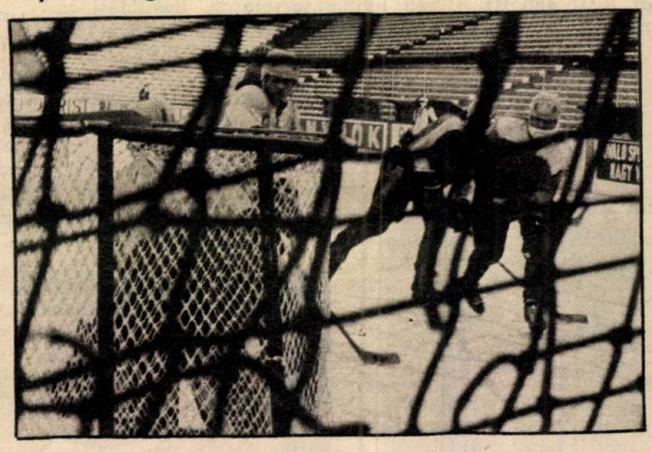

A korongvédő háló a hazai jégkorong megbéklyózott helyzetét jelképezi. Vajon meddig?...

Teljes „fegyverzetben". Egy komplett felszerelés drága mulatság. Ha egyáltalán kapni...

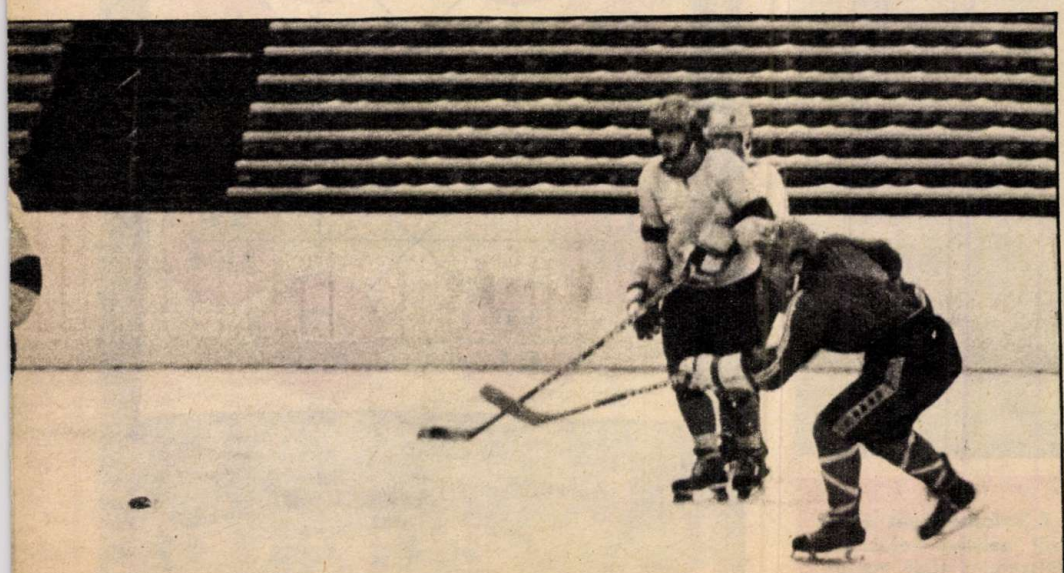

Lelkesedés, elszántság a pályán, üresen tátongó sorok a lelátón...

Fotó: Karasz Lajos

A 32. SZÁM MEGFEJTÉSEI

DOMINÓ: A felső részek: 5+6+1+3+5 =20. Az első részek: 1+4+4+5+6=20. – **LOGIKA:** Az óramutató járásának irányában fentről kezdve: négyzet, fordított háromszög, hurka, rendes háromszög, kör, téglalap. – **CSAK ÜGYESEN:** A nyaknál kell elkezdeni. – **PONTTÓL PONTIG:** orrszarvú (rinocérosz) – **FURFANGOS NÉGYZETEK:** a bal oldalon lévő négyzetben négyszer szerepelnek az 1-től 16-ig terjedő számjegyek. – **HIDAK:** 1. Margit-híd, Lánchíd, Erzsébet-híd, Szabadság-híd. 2. Az Erzsébet-híd teljesen új, a többit eredeti állapotukban állították helyre. – **EGYFORMA – NEM EGYFORMA:** az 1. sor második és a 4. sor harmadik ábrája azonos. – **CSIGAREJTVÉNY:** Vég, doga.

TÖPRENGŐ

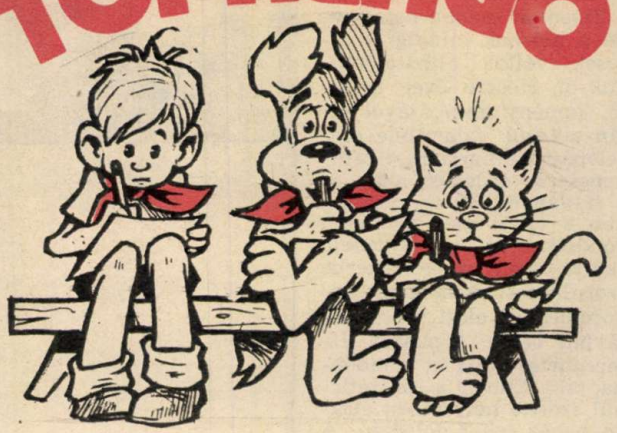

HAVAS REJTÉLYEK

A havas, hideg évszak csípőssége mellett sok örömet is tartogat a számunkra. Titkaiból, érdekességeiből állítottuk össze e két oldal rejtvényeit.

A rejtvények megfejtését postai levelőlapon küldd be.

Ha csak két rejtvényt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: január 18. (Cím: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397)

MELYIKET A HÁROM KÖZÜL? A Balaton jegét lékelő bátor emberek e három hal közül melyiket halászhatnák ki, ha lenne náluk horgászfelszerelés vagy merítőháló?

ÖRÖKZÖLD A HÓBAN. A fenyők zöld színe a havas, téli tájban már a tavaszt juttatják az eszünkbe. Rejtvényünkben öt fenyőfajta nevét rejtettük el. A körökben levő betűpárokat kell összerakni. Előbb a választóvonal felettieket. azután pedig az alul levőket. A köröket összekötő vonalak segítenek a megoldásban. Melyik a kezdő betűpáros? Nos, erre könnyen rájössz, a fejtés közben.

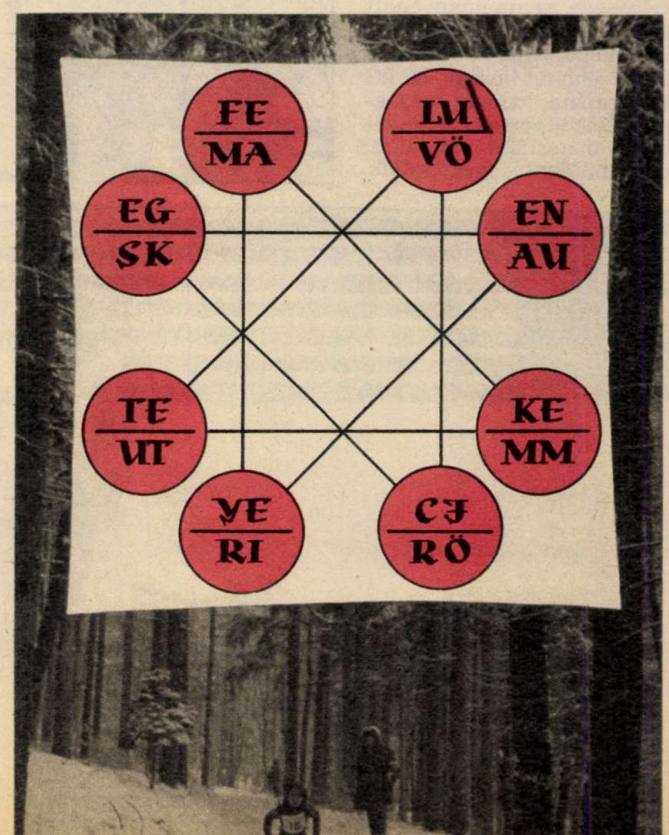

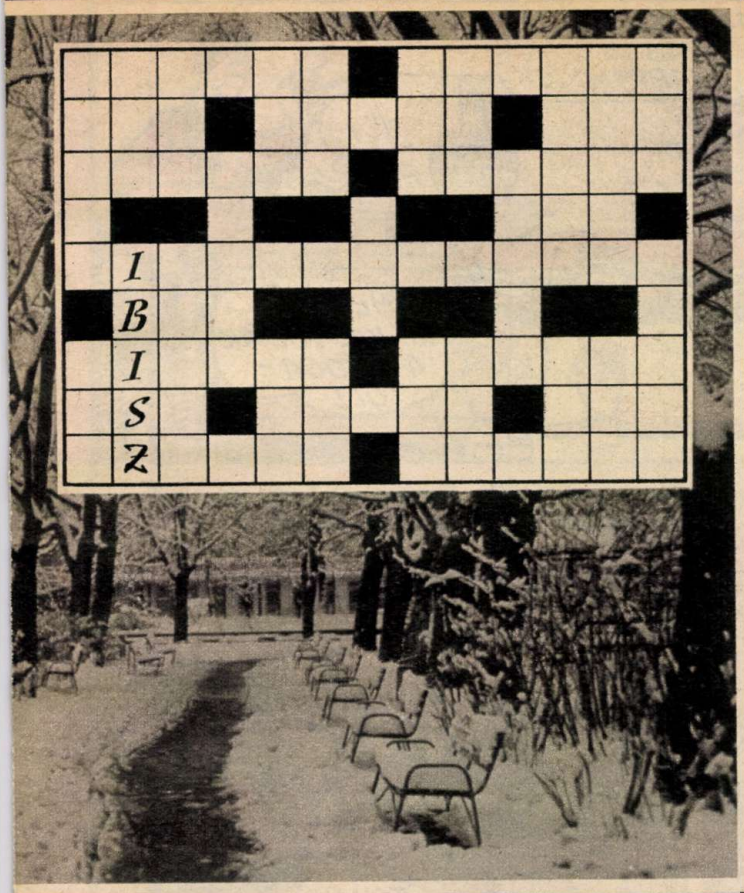

HÚS KIRAKÓS: Az alábbi három, öt és hat betűből álló betűkapcsolatokat, szavakat, szókapcsolatokat kell beírnod az üres háló megfelelő kockáiba. Segítségképpen egy szót már beírtunk, ez legyen a kiindulópontod. Ha mindegyik szónak megtaláltad a helyét – mind vízszintesen és mind függőlegesen – akkor már csak a leghosszabb vízszintes sor megfejtése következik. Ez: Petőfi Sándor: A téli esték című versének első szakaszából három szó. Ezt kell beküldened. (Még egy könnyítés: a zárt betűk közül két magánhangzó: O. A.)

HÁROMBETŰSEK: adó, ága, áru, bot, dia, dór, eke, eme, I.E.L., ige, irá, I.S.T., kel, len, mák, mív, oka, Olt, óra, rác, vet.

ÖTBETŰSEK: áradó, csata, emelé, ibisz, kerek, kirak, lékel, nevet, riadó, rontá.

HATBETŰSEK: adomák, a zárka, dinamó, kártol, órával, ruccan, tervel, vetnek.

SAKK

Mivel a helyes fejtők száma örvendetesen növekszik, most megpróbálkozunk egy kicsit nehezebb feladvánnyal. Ez is kétlépéses, vagyis megoldásul csak a kulcslépést kell beküldeni.

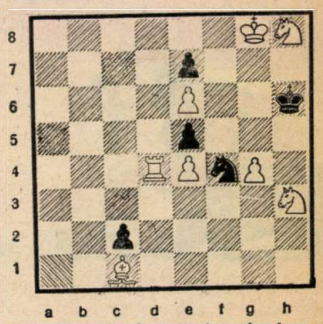

A november 5-i számban közölt feladvány két kulcslépése: Bb5—b3 és Fa4—d1! Sok, és csaknem mind helyes megoldás érkezett.

Jutalmakat kapnak az alábbi szerencsés nyertesek: Baka Zsófia (Leninváros), Csótai Anikó (Miskolc), Horváth Zsolt (Budapest), Khórer Attila (Dunaújváros), Kovács Györgyi (Martfű), Lőrinczy Attila (Abony), Mező Zoltán (Salgótarján), Szádóczki Iván (Nyergesújfalu), Szerencse Attila (Veszprém).

Földeák Árpád

TÉLI DÉLIGYÜMÖLCSÖK

Vajon jól ismered-e a kedvenc téli csemegéinket? Ha igen, akkor a három válasz közül biztosan az igazit választod?

1. Hogyan szaporodik a banánt termő fa?
1 spórákkal X magból 2 tőosztással

2. Mekkora egy jól fejlett banánfürt súlya?
1 15–20 kg X 4–5 kg 2 1–2 kg

3. Mit készítenek az édes narancsból?
1 gyógyszert X dzsemmet 2 takarmánylisztet

4. Mi az a citrus paradisi?
1 citrom X grape-fruit 2 keserű narancs

5. Milyen színű az európai citrom virága?
1 rózsaszín X sárga 2 sötétlila

6. Milyen termése van az ananász növénynek?
1 toktermés X bogyós termés 2 húsos virágzat

7. Milyen vitamint tartalmaz az Amerika trópusi tájairól származó dinnyefa, dinnye nagyságú bogyótermése?
1 A-vitamint X B-vitamint 2 C-vitamint

8. Honnan származik a kesudió?
1 Indiából X Amerikából 2 Ausztráliából

NYERTESEK: A 30. szám rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak:

Várkonyi Balázs, Budapest, III.; Balázs Csilla, Konyár; Benkó Zoltán, Borsosberény; Czombos Matild, Pálmonostora; Csástyu Tünde, Ópályi; Demeter Éva, Nyíregyháza; Gáncs Rita, Bogyiszló; Herczeg Barna, Dédestapolcsány; Kanyó Gábor, Szécsény; Kiss Csaba, Debrecen; Kiss Judit, Perbál; Kovács Margit, Nádudvar; Kovács Sándor, Magyarkeresztúr; Létrai István, Karancsberény; Mazsári Ferenc, Borsosberény; Nadrai Ernő, Nemesszentandrás; Németh József, Tényő; Oroszi Katalin, Mátraszőlős; Pesti Mónika, Zalalövő; Vindisch Anikó, Ászár.

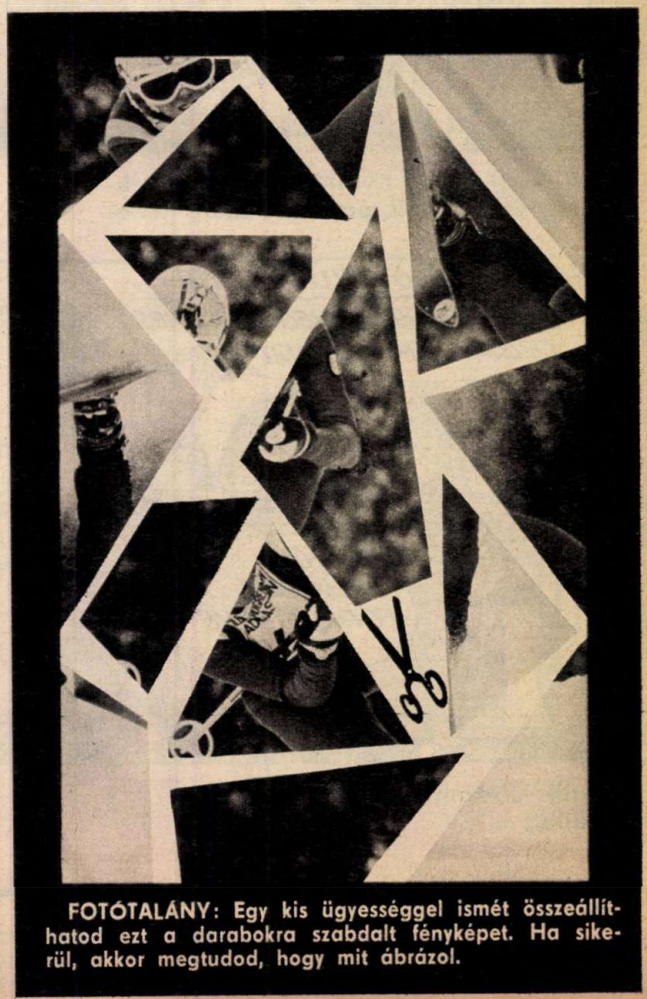

FOTÓTALÁNY: Egy kis ügyességgel ismét összeállíthatod ezt a darabokra szabdalt fényképet. Ha sikerül, akkor megtudod, hogy mit ábrázol.

DR. SZIMAT
A MESTERDETEKTÍV

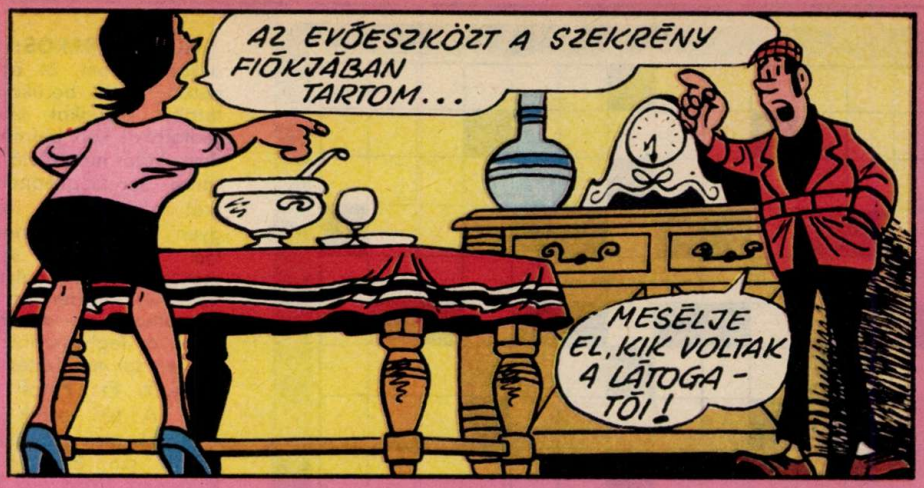

Kovácsné, amikor vacsorához készülődött, észrevette, hogy az ezüst evőeszköz hiányzik a fiókból. Áthívta szomszédját, Szimatot.

Elmondta, hogy aznap három látogatója volt. Az első egy ügynök volt, porszívót akart eladni.

A második biztosítási ügynökként mutatkozott be.

A harmadik jótékony célra gyűjtött...

KIT GYANÚSÍT SZIMAT A HÁROM LÁTOGATÓ KÖZÜL?

MEGFEJTÉS: Az első látogató ebéd előtt jött, s az ebédnél még megvolt az evőeszköz. A harmadik látogatónál nem volt táska. Így a második látogató vitte el a táskájába rejtve az ezüst evőeszközt.

VÁLASZTOTTÁL MÁR?

Segítünk! Gyere a Magyar Hajó- és Darugyárba szakmát tanulni! Legfontosabb szakmáink: szerkezeti lakatos, hegesztő, csőszerelő, gépi forgácsoló (esztergályos), gépszerelő, villanyszerelő, ács-állványozó, öntő.

Tanulásodhoz vállalatunk segítséget nyújt: **kollégiumi elhelyezés, korszerűen felszerelt tanműhely, tanulmányi ösztöndíjon felül a szakmától függően havi 250—500 Ft-ig társadalmi ösztöndíj, napi 3 Ft térítésért ebéd. Nyereségrészesedés, üdülés balatoni üdülőinkben, sportolási lehetőség vállalatunk nyolc sportszakosztályában, kéthetenként szabad szombat.**

Szakmunkásvizsga után továbbtanulásodhoz nyitva az út érettségi, technikusminősítő, főiskola, egyetem felé, melyhez minden támogatást megkapsz.

Munkábaálláskor: **1500—2000 Ft juttatás, modern munkásszálloda vár és jó kereseti lehetőség!**

Érdeklődésed és jelentkezésed az alábbi helyeken várjuk: **MHD központi oktatási osztály, Budapest, Váci út 202. — 1904 Telefon: 401-562.**

MHD Balatonfüredi Gyáregység, Balatonfüred. Telefon: 525. MHD Tiszafüredi Gyáregység, Tiszafüred. Telefon: 53. MHD Váci Gyáregység, Vác, Derecske dűlő. Telefon: 223.

TARANIS, A GALLOK FIA

A hátsó borítón új, érdekes képregény közlését kezdjük meg. Mielőtt hozzáfognál az első folytatás „átböngészéséhez", hadd szóljunk valamit arról, hogy mikor is játszódik a történet és kik voltak azok a gallok.

Gallia ugyanis történelmileg létezett. A mai Franciaország területének egy részét foglalta magában az időszámításunk kezdetét megelőző és az azt követő századokban. Kelta eredetű nép volt, s a rómaiak nevezték el őket galloknak. A római birodalom ugyanis időszámításunk előtt a II. században elfoglalta Gallia déli területeit, majd a későbbi időkben a gall háborúk idején – amely időszámításunk előtti 58-tól 51-ig tartott – Julius Caesarnak sikerült meghódítania az egész országot. A gallok gazdasági és társadalmi élete ezután a birodalom befolyása alá került. A helyi földbirtokosok és a rabszolgatartó urak szövetkeztek a rómaiakkal. A kizsákmányolás és a kegyetlen bánásmód ellen az egyszerű emberek többször is fellázadtak.

Egy ilyen lázadó elégedetlenség történetéről szól a képregény, amelynek főhőse Taranis, az erővel, bátorsággal és ügyességgel megáldott ifjú vitéz, aki tudásához mérten megfizet az ellenségnek a kegyetlenségekért. Taranis természetesen költött személy, de ez mit sem von le a történelmi hitelességből, mert hiszen hozzá hasonló, ismeretlen bátor emberek kemény harcot vívtak elnyomóik ellen.

A MATEMATIKAI FEJTÖRŐ című rovatunkat anyagtorlódás miatt a következő — január 14-i — számunkban közöljük.

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes: FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987, 321-988, 321-989

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1965 Telefon: 116-660

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: Egész évre 139,50 Ft, I. félévre 77,50 Ft, II. félévre 62 Ft

81.3147 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest

Rotációs mélynyomás

Felelős vezető: SOPRONI BÉLA vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

Olvasószerkesztő: SZIGETI PIROSKA

Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS

TARANIS A GALLOK FIA

1

82/2
XXXVII. ÉVF. • 1982. JANUÁR 14. • ÁRA: 4 Ft

PAJTÁS

FOTO: GAAL ZOLTAN

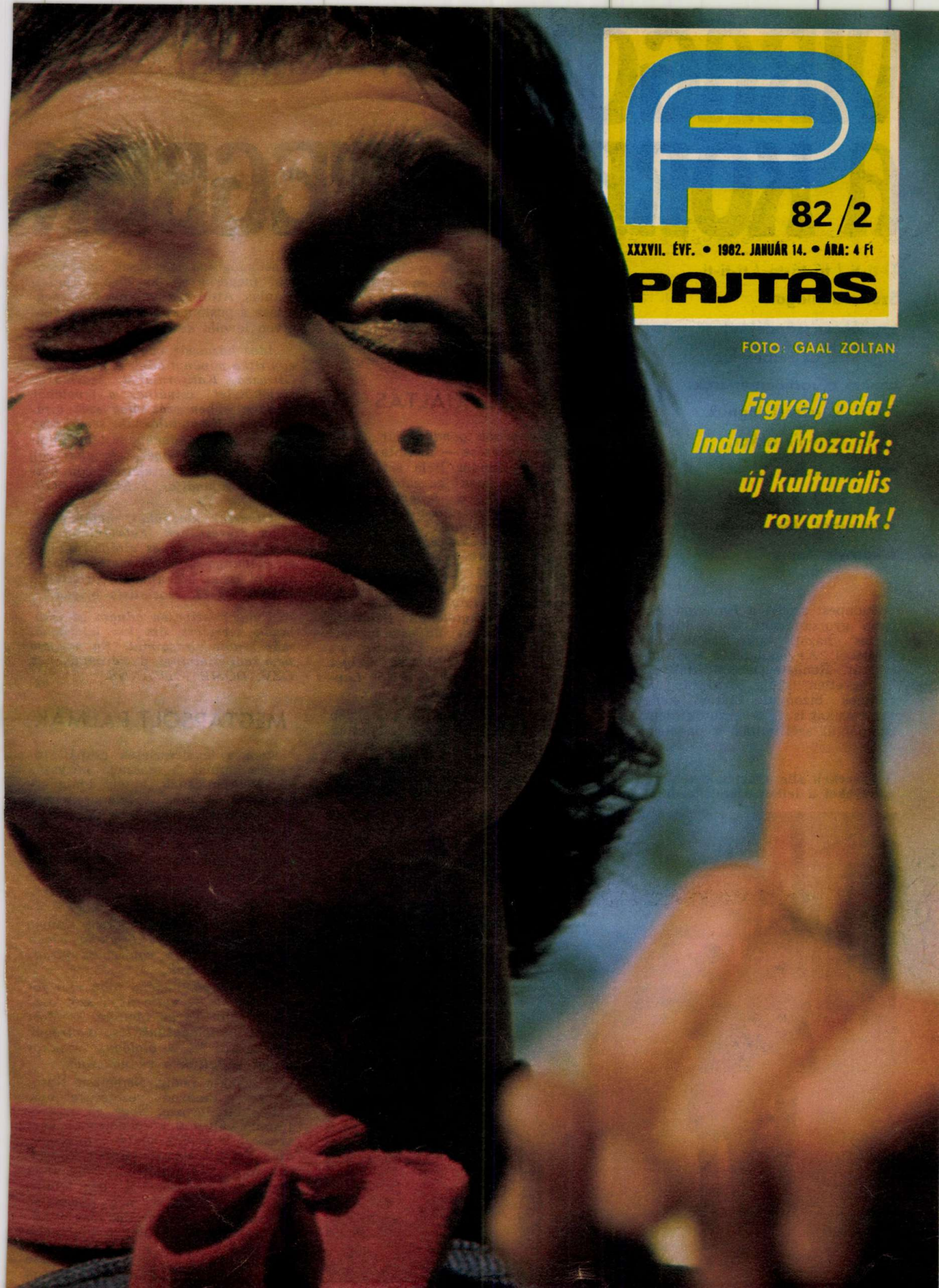

Figyelj oda! Indul a Mozaik: új kulturális rovatunk!

VIRÁGOK A KÖRENGETEGBEN

Ti-ti-ti / tá-tá-tá / ti-ti-ti...
Szerte a világon
segítőkész szándékkal
figyelnek az emberek,
amikor a rádióállomások
S. O. S. jelzést fognak.
És mi történik akkor,
ha egy iskola
ad le S. O. S. jeleket,
mert nincs elég oxigén
a környezetében?

Budapest szélén a Havanna lakótelep gyorsan nőtt ki a düledező kertes házak, kukoricások, rétek földjéből. Az épületeket sorra adták át. Rengetegen költöztek ide. Az egyetlen iskola rövid idő után szűknek bizonyult. Építeni kellett egy másikat is. A teherautók megállás nélkül szállították a paneleket.

A beton egyre csak gyűlt, s a növények lassan teljesen eltűntek. Csupán egy-két „vihartűrő" fa maradt itt hírmondónak. De ki figyelt oda ilyen „apróságra", amikor szeptemberben ezernél több gyerek új iskolában kezdhette a tanévet.

SEGÉLYKIÁLTÁS

— *Bizony sok gonddal jár az új iskola berendezése* — mondta Varga Valéria, a Kondor Béla sétány II. számú iskolájának igazgatónője. — *Hiszen először a tanévkezdéshez szükséges létfontosságú dolgokat kellett megteremtenünk. Kollégáimat és engem is zavart ugyan, hogy a gyönyörű épületben egyetlen cserép növény sem volt. A gyerekek is észrevették ezt, fogták hát magukat és bekopogtak néhány lakásba — virágért. Eredménytelenül. Beláttuk, így nem tudjuk megoldani a virágosítást. Ekkor gondoltunk először valamilyen S. O. S. felhívásra, melyet aztán később leírtunk és a Nők Lapjában megjelent.*

A pár soros felhívást az egyéb gondok közben már el is felejtették a pedagógusok. Az egyik nap azonban megérkezett az első virágfelajánlás. Attól kezdve nem volt megállása a postának. Naponta negyven-ötven levelet kellett kézbesítenie.

„Idős házaspár vagyunk. Tudnánk egy ritka növényt adni. A neve Jucca Glirazza, Kaliforniából származik. Hajókötelet csinálnak a leveléből. Minden évben száz meg száz virágot hoz. Kirándulásnak sem rossz, ha eljönnek növénygyűjteményünket megnézni a gyerekek, akár egy egész osztály. Tisztelettel: egy hetvenéves nyugdíjas, FIKLI ANDORNÉ."

„Olvastuk kérésüket, melyben virágot szeretnének. Felajánlunk két nagyméretű cserepes virágot, melyet a Kőbánya-Kispest metró-végállomáson lehet átvenni. Üdvözlettel: a MÁRCIUS 21. szocialista brigád."

„Nagyon szívesen adnám az iskolának szeretett, ám kis lakásomat már kinőtt virágaimat. Én magam nem tudom elvinni, de várom önöket. ÖZV. DÖME ISTVÁNNÉ."

MEGTAPSOLT PÁLMÁK

Ezek a levélrészletek csupán töredékei annak a csaknem négyszáz virágfelajánlásnak, amely idáig érkezett az iskolába. A feladat neheze csak ezután következett. Meg kellett szervezni a növények begyűjtését. A KISZ-es tanárok, a szülők autói ingajáratban közlekedtek a virágcímek alapján összeállított útvonalon.

— *Tapsoltunk örömünkben* — mondta az ötödikes Borsos Tamás —, *mikor a begyűjtő akció végén az előcsarnokban egy egész virágtengert találtunk.*

— *Némelyik növény több ezer forint értékű* — vette át a szót osztálytársától Varga Mónika. — *Most már a mi feladatunk lesz a virágok gondozása. Mi, a biológus szakkör tagjai vállaltuk a védnökséget.*

A szakkör pedig, Némethné Katona Judit tanárnő vezetésével már azt is elhatározta, hogy az arborétummá változott kőrengetegben kártyákkal is jelölik majd a növényeket. Természetesen közben vigyázzák minden egyes levél, virág, inda épségét, fejlődését. S bár tenni-, szépítenivaló akad még bőven az új iskolában, mégis csak más mindezt virágoktól körülvéve elvégezni.

Koncz Dezső
Fotó: Gaál Zoltán

A gyerekek alig győzték elhelyezni a rengeteg, csodaszép virágot, amelyeket a lelkes ajándékozóktól kaptak

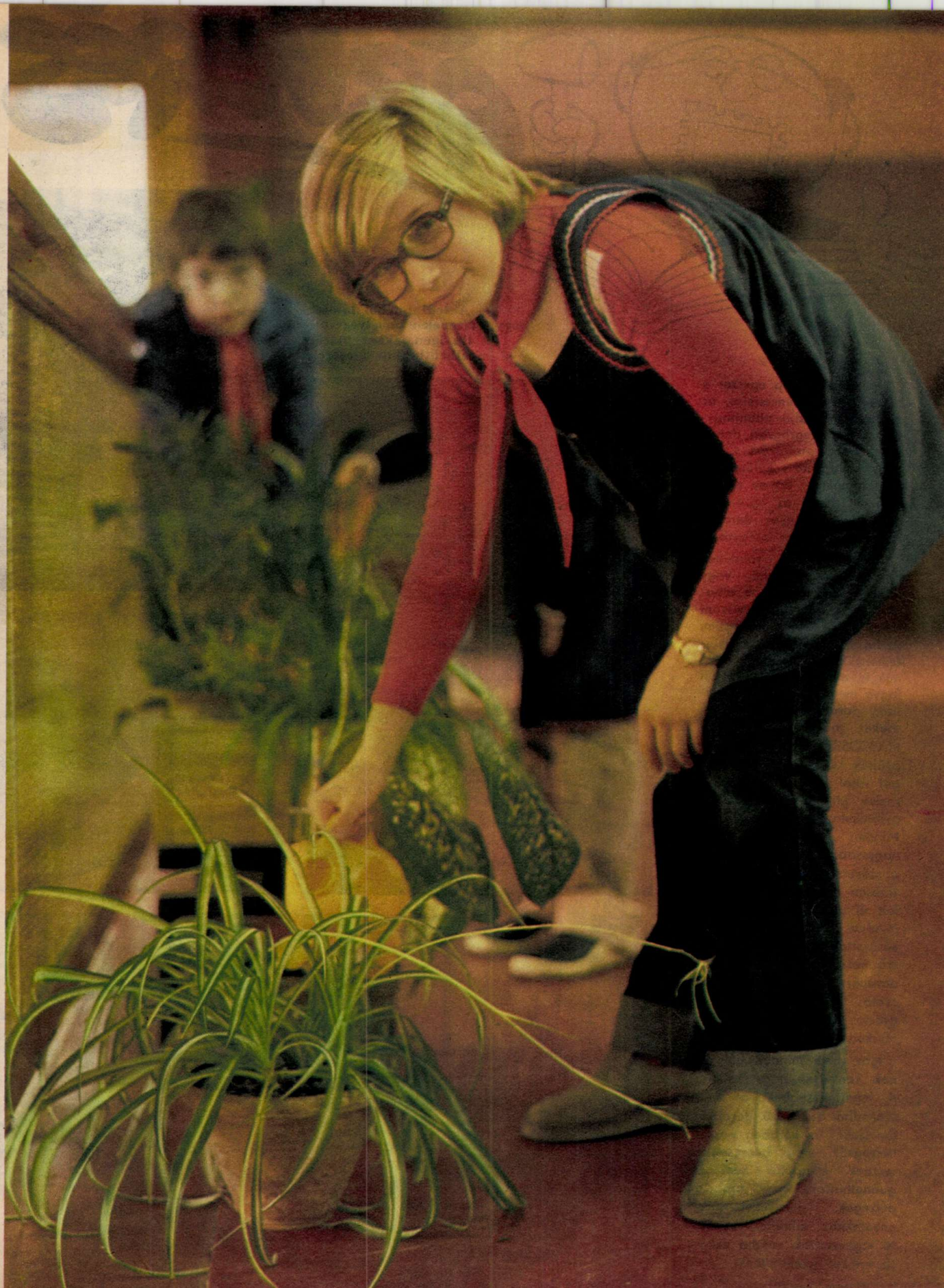

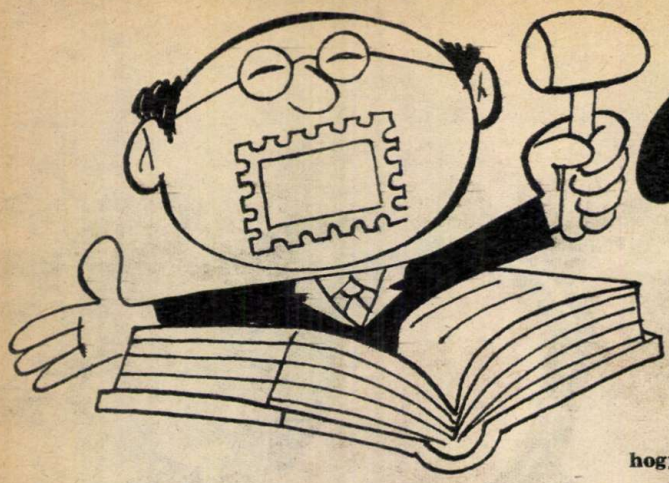

ÁRVERÉS

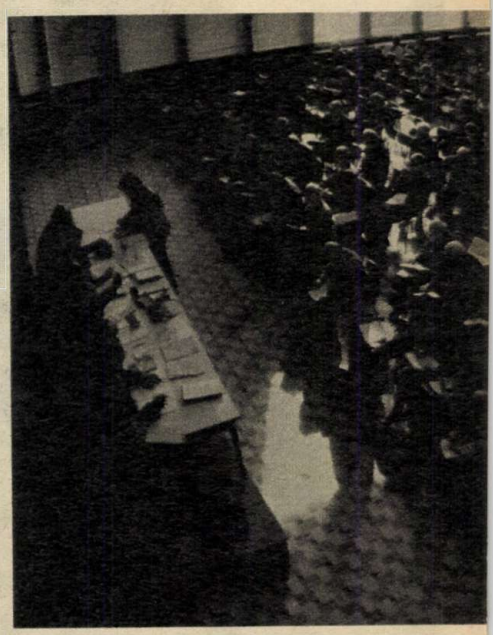

A tekintetéből látom, hogy tetszenek-e a bélyegeim. Ha igen, akkor máris nyélbeüthetjük a cserét

Ha valakit elkap egyszer a bélyeggyűjtés szenvedélye, az nehezebben tudja abbahagyni, mint a megrögzött dohányos a cigarettázást. Csakhogy alapvető különbség: míg a nikotin árt az egészségnek, addig az apró képek minden egyes darabja hasznára válik az embernek.

Előfordul, hogy valakinek egy bélyegből kettő, vagy több példány lapul az albumában, másoknak viszont nincs ebből egy darab sem, pedig szívesen látnák a gyűjteményükben. Vannak olyanok is, akik valamilyen oknál fogva megunják albumuk néhány darabját, s szeretnék ezeket másokra cserélni. A MABEOSZ (Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetsége) által rendezett árverések remek alkalmat nyújtanak a gyűjtemények felfrissítésére. Minden esztendőben két nagyszabású aukciót szervez a szövetség. A legutóbbi árverésen háromszáz bélyeg talált új gazdára, mindegyiket jóval a kikiáltási ára fölött vásárolták meg. Egy 1867-ből származó, huszonöt krajcáros darabért például valóságos csata folyt, majd a boldog győztes kilencezer forintot szurkolt le érte az asztalra.

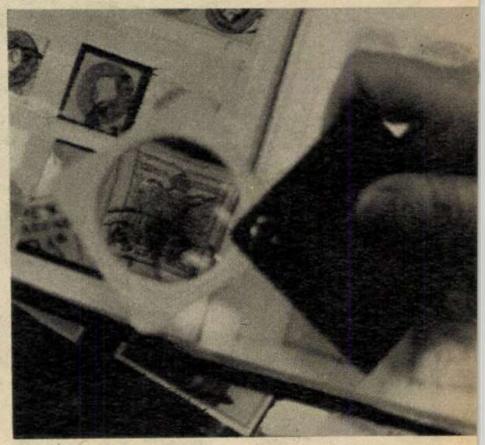

Igaz, nem minden bélyegnek van ilyen nagy keletje. A legértékesebbek a múlt századból származó darabok, amelyeket a korabeli postabélyegzők még becsesebbé tesznek. Ukapáink nem is gondolhatták, hogy azok a bélyegek, amelyeket ükanyáinknak küldött leveleikre ragasztottak, valaha ekkora értéket jelenthetnek.

S. F.

CSÖRGŐ A LABDÁBAN

Elhangzott a kikiáltási ár, egyelőre csak fontolgat mindenki. Pár perc múlva azonban felemelkednek a kezek, s kezdődik a licit

KARASZ LAJOS KÉPRIPORTJA

Íme, az egyik legfiatalabb résztvevő, aki ugyanúgy mérlegel és alkuszik, akár a felnőttek

Újabban nemcsak a bélyegeknek, hanem a korabeli borítékoknak is nagy keletjük van

A posta a nagyvilág valamennyi országában a filatélia sajátos eszközeivel is segíti, népszerűsíti — csakúgy, mint korábban a hasonló nemes akciókat, például a nemzetközi gyermekévet — az ENSZ-nek azt a határozatát, amellyel 1981-et a rokkantak nemzetközi évének nyilvánította. Ebből az alkalomból kiadott legtöbb bélyeg mindennapos tevékenység (munka, tanulás, művelődés, szórakozás) közben ábrázolja a mozgássérült, halláskárosodott és látásfogyatékos embertársainkat.

Külön is érdemes megemlíteni, hogy milyen sok közöttük a sport vonatkozású, jelezvén azt a fontos szerepet, amelyet a testedzés a rokkant emberek életében betölt. Nélkülözhetetlen végleges gyógyulásukban, az úgynevezett orvosi rehabilitációban. De ezen túl része, eszköze annak a programnak is, amelynek célja, hogy az élet minden területén kibontakoztathassák tehetségüket, képességeiket, és így önmagukat a társadalom értékes tagjának tartó, lelkileg is egészséges, kiegyensúlyozott emberként éljenek.

Olyan sportágakat űznek természetesen, amelyek nem állítják őket megoldhatatlan feladatok elé. Ilyen többek között az úszás, az atlétika legkülönfélébb számai, az íjászat, a sportlövészet, az asztalitenisz. Kedveltek a labdajátékok is. Bizonyos fokig persze mások mondjuk a röpvagy a kosárlabdázás szabályai, más a pálya mérete is, ha tolókocsiban ülve játsszák. A focizó vakok labdájába viszont csörgőt szerelnek, hogy hallás után követni lehessen a pettyes útját. Ez az úgynevezett rollball, magyarul csörgőlabda, amely szintén népszerű.

Ezekben a sportágakban ma már nemcsak országos bajnokságokat, hanem nemzetközi versenyeket, kontinentális és világbajnokságokat is rendeznek. Hogy mást ne mondjunk, a nyári olimpiai játékok esztendejében a rokkantak olimpiáját. A tavalyinak a hollandiai Arnhemben például kétezernél több indulója volt. Vagy: a vakok és csökkentlátók II. Európa-bajnokságán, amelynek az idén nyáron az NSZK-beli Fulda volt a házigazdája, 24 ország mintegy 600 sportolója versengett úszásban, atlétikában és csörgőlabdázásban. Ez utóbbiban éppen a mieink szerezték az aranyérmet.

K. J.

A Magyar Posta feláras alkalmi bélyege

Ausztrália bélyege a rokkantak éve alkalmából

Félkarú diszkoszvető. Az indonéziai posta kiadása

DOBOGÓ SZÍNPAD

BOGDÁNKA, A TUDÓS

(A Dobogó Színpad onnan kapta elnevezését, hogy műsora bármelyik tanteremben előadható. Egy ügyes rajzoló felrajzolja a táblára a „díszleteket", és máris kezdődhet az előadás. A szín ezúttal közönséges utcarészlet. Két anyuka ballag hazafelé a bevásárlásból, tele szatyorral.)

I. ANYUKA: Phű!... De nehéz ez az átkozott szatyor!...

II. ANYUKA: Nehéz?... Hogyhogy nehéz? Talán azt akartad mondani drága Olgám, hogy a szatyorban elhelyezett élelmiszerek tehetetlen tömege, amely „g" gyorsulással törekszik a Föld középpontja felé, túlságos megterhelést jelent karod és vállad izületeinek, az izmokban felhalmozódó koleszterin mennyisége pedig...

I. ANYUKA (döbbenten megáll): *Nóra, az istenért!... Mi bajod van?*

II. ANYUKA: Ah, semmi, semmi... Csak tudod, mostanában az én Bogdánkám...

I. ANYUKA: Már éppen kérdezni akartam, hogy mi van a te kis Bogdánkáddal? Egy nyolcadikos kamasz már igazán cipelhetné a szatyrot az anyja helyett. De hát úgy látszik, hogy Bogdánkának is megvan a maga tehetetlen tömege...

II. ANYUKA: Bogdánka egyáltalán nem tehetetlen. Éppen ellenkezőleg. Naphosszat verseket, tételeket és képleteket szaval. Bogdánka tudós...!

I. ANYUKA: Érdekes. A múltkor mintha nehezteltél volna egy cseppet erre a szellemóriásra. Valami olyasmit mondtál, hogy magad fojtod meg, mielőtt végképp cégéres gazember válik belőle.

II. ANYUKA: Óh, drága Olgám, a minket körülvevő valóság, és vele együtt természetesen mi magunk is folytonosan változunk térben is, időben is.

I. ANYUKA: Mi van már megint...?!

II. ANYUKA: Semmi különös. Csak tudod akkor még ősz volt. Most meg közeleg a félév! Van fogalmad arról, hogy mit jelent egy nyolcadikosnak a félév?

I. ANYUKA: Kapaszkodj meg Nórám, van fogalmam. Bizonyára azt jelenti, hogy már csak fél év van hátra a vakációig.

II. ANYUKA: Már megbocsáss, kedves Olga, ez a megjegyzésed a bivalens logika szabályai szerint a kvázi stacionárius rendszerekre érvényes lehet ugyan, az élet sokszínű, összetett valósága azonban...

I. ANYUKA: Nóra...!! Ha azonnal nem hagyod abba, rád öntök egy zacskó tejet...!

II. ANYUKA: Na de Olga!... Minő modor ez? Téged súlyos stresszhatás ért, amely előtt értetlenül állok. Figyelmeztetlek, hogy ennek elfojtása a vegetatív idegrendszeren keresztül súlyos pszichoszomatikus elváltozásokat okozhat, amely tünetek radiációja...

I. ANYUKA (szelíden, mint egy ápoló): *Milyen igazad van, Nórácska... erre a radiációs dologra, látod nem is gondoltam. Ne vigyem a szatyrodat...?*

II. ANYUKA (kis szünet után): *Köszönöm... már elmúlt. Alapjában véve nem olyan súlyos. A férjemet jobban megviselte.*

I. ANYUKA: Micsoda? Ez a szatyor...?

II. ANYUKA: Dehogy a szatyor! A félév!... Nem tudom, mondtam-e már, hogy az én Bogdánkám félév előtt áll. És nyolcadikban a félévi értesítő ugyebár...

I. ANYUKA: Mondtad. Itt hagytad abba.

II. ANYUKA: Pedig ezzel kezdődött minden. Mondom a férjemet jobban megviselte az ügy. Szanatóriumban van. És naphosszat azt számolgatja, hogy az elfogyasztott ételek lassú égéssel felszabadított kémiai energiájának hány százaléka alakul át saját mozgási energiájává.

I. ANYUKA: Na?... És hány százaléka...?

II. ANYUKA: Az istenért! Ne kezdd már te is...! Szóval úgy kezdődött, hogy egy szép napon kértem egy pohár vizet az én Bogdánkámtól.

I. ANYUKA: Mire a te Bogdánkád?...

II. ANYUKA: Mire az én Bogdánkám megkérdezte, hogy mennyi vizet fogyasztottam már aznap akár tisztán, akár kémiailag kötött formában, mert az nem mindegy, a szervezet folyadékháztartása nem csáki szalmája, és különben is jó lenne, ha előbb megmérném a hőmérsékletemet, mert ehhez kell igazodnia a víz hőmérsékletének, a túl nagy hőfokkülönbség ugyanis a torok és a nyelőcső hurutos megbetegedését vonja maga után, de kedvezőtlen esetben tüdőgyulladást is okozhat, márpedig a tüdő...

I. ANYUKA: És nem vágtál közbe?...

II. ANYUKA: Majdnem. Szelíden csak annyit mondtam, az én Bogdánkámnak, hogy ha nem hozza rögtön a vizet, akkor vagy szomjan halok, vagy lekeverek két kiadós frászt, hogy arról koldul!

I. ANYUKA: Mire ő?

II. ANYUKA: Mire ő felhívta a figyelmemet a hatás-ellenhatás törvényére, miszerint ha lekenek neki egyet, akkor az arca sajnos ugyanakkora erővel hat a tenyeremre, mint a tenyerem az arcára.

I. ANYUKA: Mire te...?

II. ANYUKA: Meghajoltam a tudományos érvelés előtt, és magam mentem a vízért. Hát így kezdődött. Azóta a lakásunk egyetlen tudományos konferencia. Az én Bogdánkám igazi tudós lett. Valahányszor kérünk tőle valamit, mindannyiszor végig kell hallgatnunk egy hosszabb-rövidebb értekezést a téma kapcsán. A múltkor a mitokondriumok szerepét boncolgattuk tüzelőhordás helyett, egy ízben pedig a takarításból kiindulva a Napban bekövetkező gravitációs kollapszus esetleges hatásait próbáltuk felmérni.

I. ANYUKA: Istenem... de irigyellek! Egy ilyen okos gyerek... És mennyi érdekes téma!

II. ANYUKA: Azt meghiszem! Az én Bogdánkám naphosszat tanul. Igazi tudós...!

(Váratlanul elrohan mellettük egy fiú, hatalmas bakugrásokkal, miközben vadul ver egy fazekat egy fakanállal. A fején papírból készült ördögi maszk, és kiabál: „Félre az útból! Utat a nagy varázslónak!" stb.)

II. ANYUKA: Jóságos ég!... Mi volt ez?!

I. ANYUKA (gúnyosan): *Nem ismered meg a saját fiadat? Ez a te Bogdánkád volt. A tudós...*

II. ANYUKA (tűnődve): *Különös... Úgy látszik, már kiosztották a félévi értesítőt. Ismét jönnek az egyszerű, szürke hétköznapok...*

(Mély sóhajjal tovább cipekednek.)

Cser Gábor

ÖRÖKIFJÚ TESTVÉRLAPUNK

Az elmúlt huszonöt évben néhányszor változott a Magyar Ifjúság formája: először nagyobb, majd kisebb méretben, ugyanakkor bővebb terjedelemben jutott el az olvasókhoz. Ám ami változatlan, az a színes tudósítások, érdekes riportok, hírek, változatos és izgalmas cikkek hosszú sora

(EGY MAI IFJÚVEZETŐ MONOLÓGJA:)

„. . . Egyszer rajfoglalkozáson érdekes dolgot játszottunk. Mindenki párt választott magának, majd lerajzolta, hogy szerinte milyen tárgyak, eszközök jellemzik legjobban a párját. Feri engem választott – szerinte én nemcsak jó fej, hanem jó ifjúvezető is vagyok –, s a papírra felrajzolt egy tubus fogkrémet, rengeteg könyvet és egy Magyar Ifjúságot.

Hát, ami igaz, az igaz. Nagyon szeretem ezt a lapot, mely huszonöt évvel ezelőtt jelent meg először. Anyu mesélte – ő akkor éppen annyi idős volt, mint én most –, hogy mekkora feltűnést keltett az újság 1957 januárjában. Hatalmas méretei voltak, és nem sokkal az ellenforradalom leverése után bátor hangon tudatta, hogy élnek, dolgoznak az ifjúkommunisták.

Nem olyan régen lettem tagja a KISZ-nek, így a lapot is csak három éve vásárolom. Feri jó megfigyelő: észrevette, hogy amikor a heti rajfoglalkozás előtt kipakolom a sporttáskámból a holmimat, mindig van közte Magyar Ifjúság. Persze, azt még nem tudja, hogy mit jelent nekem ez az újság; izgalmas riportokat a városokban és falvakban élő fiatalokról, a középiskolások és egyetemisták örömeiről és gondjairól (miért tagadjam, engem azért még a gimisek ügyei jobban izgatnak . . .), érdekes cikkeket a külvilágról, a sportról és természetesen a popzenéről is.

Jó, hogy eszembe jutott: a legközelebbi rajfoglalkozáson a gyerekekkel közösen beszélgetünk majd a lapról, melynek nem is olyan soká olvasói lesznek.

Biztos megtaláljuk benne azt a témát, ami valamenynyiünket érdekel. Hiszen a Magyar Ifjúság a Pajtásnak örökifjú testvérlapja – a szó legszebb, legigazibb értelmében. Igen, ezt elmondom a gyerekeknek!"

ZSIBONGÓ

HÉRA ÉS RÉKA

Réka az állatkertben lakik, Héra pedig a főváros egyik kerületében. Madarak ők, héják, és gazdáik a solymászati szakosztály tagjai. A héják védett állatok, eszmei értékük tízezer forint.

EGY KÉP — EGY MONDAT

Nekünk aztán mondhatnak, amit akarnak, nincs vidámabb dolog a szánkózásnál!

ÍRTAM AZ ÖCSÉMNEK EGY...

... mesét — mesélte Oláh Andrea, a balmazújvárosi 4. sz. általános iskola ötödikes tanulója.

Amióta a testvére megszületett, Andrea minden napra kigondol egy mesét. Hősei a királynők, boszorkányok mellett a Vadvirág őrs leányai, meg az öccse, Jancsi, aki kislegény még, de ahol megjelenik, ott győz az igazság.

— A fejtörésnek, annak, hogy időnként szabadon engedem a fantáziámat — mondja —, az iskolában is hasznát veszem. Magyar dolgozataim kivétel nélkül kitűnőre sikerülnek!

A CÍMZETT ISMERETLEN... (2.)

„Nem hittem el, hogy a jégcsap és a fagylalt között lényeges különbség van STOP láz harminckilencegész kettő STOP torok piros hang hörög tüdő sípol STOP most már elhiszem STOP... STOP... STOP..."

PHP — RECEPT

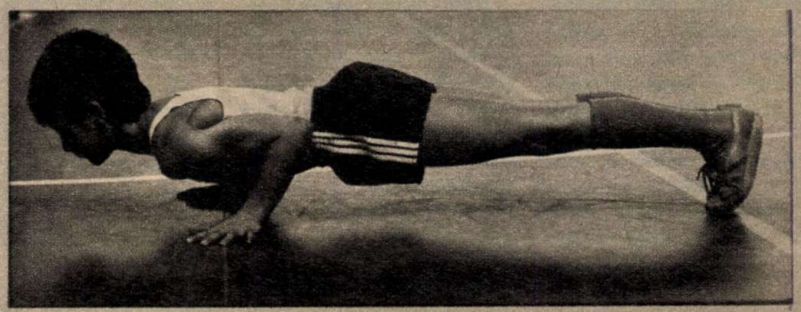

A Pajtás hétpróba első száma a fekvőtámasz. A tesztek alapján biztosan lemértétek már karotok erejét és buzog bennetek a tettvágy a javításra. Lehetőleg mindennap gyakoroljatok, 10—15-ös sorozatot 3—4-szer ismételve. Hetenként emeljétek az adagot.

MOTOROSOK CÉGÉNY-DÁNYÁDON

Csaknem egy évtizede működik sikeresen Cégénydányádon a gépjárműbarát szakkör. Az MHSZ fehérgyarmati járási vezetősége nemcsak maketteket, de működő kismotorkerékpárt is adott az úttörőknek. A legjobbak iskolájuk befejeztével vezetői igazolványt kapnak, amennyiben a vizsgakövetelményeknek megfelelnek. Így aztán érthető, hogy csak elvétve akad hiányzó a foglalkozásokról, s a gyerekek igen-igen komolyan veszik mindegyik feladatukat.

?!

Bocs, hogy közbeszólok, zavart meg olvasás közben a minap a lányom, megnéznéd, mit csináltam gyakorlati órán? Hát persze, bólintottam, s már szemügyre is vettem a helyre kis fatárgyat, amit szépen befestett, Marlboro és Kent címkékkel díszített a lányom. Mi ez tulajdonképpen, kérdeztem. Cigarettadoboz-tartó, felelte, a gyakorlati tanárunk azt mondta, hogy akinek jól sikerült, az névnapi ajándékként adhatja dohányzó rokonainak. Mit gondolsz, az enyém ilyen? Igen, mondtam elgondolkodva. Az járt a fejemben, hogy ugyan miért éppen cigaretta-tartót kell az általános iskolásoknak gyakorlati órán készíteniök? Netán ezzel próbálják ellensúlyozni, amit az élővilág órákon tanulnak a dohányzás ártalmairól?

(bőcs)

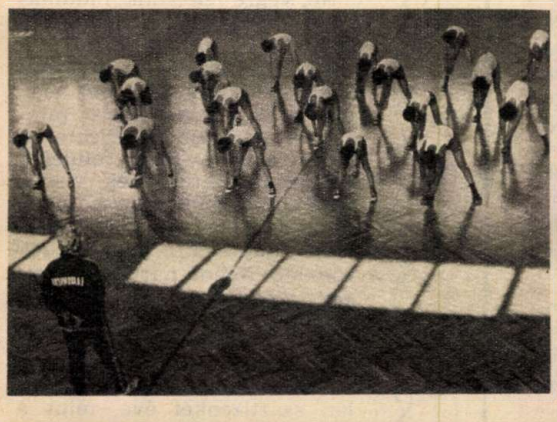

DÉLELŐTT CSAK A GYEREKEKÉ!

Óriási tornaterem, pontosabban sportpalota épült Lajosmizsén, az általános iskola szomszédságában, amely délelőtt kizárólag a gyerekeké. Itt már nem gond a testedzés, az úttörő sportversenyekre történő felkészülés.

FEDETT USZODA

Miskolctapolcán mintegy hétmillió forintos költséggel téliesítették az ötvenméteres medencét. Az öltözőket fűtik, az uszoda fölé graboplast-sátor került. A 26 fokos vizű uszodát március végéig a nagyközönség is látogathatja.

FOGÁSZATI LÓNAP?

Lehet, hogy finom csemegének véli ez a paci a mosonmagyaróvári óriási fogkefe sörtéit? Kis türelem kell ahhoz nyilván, hogy rendszeresen, minden étkezés után lovunk is arra használja ezt az eszközt, amire kell. Talán mire fogászati lónap lesz, ő is megtanulja . . .

ZSIBONGÓ

Rajtam ne vihogjanak!

Vidéki lány vagyok. Megszoktam a csendet, a nagy gyaloglásokat és azt is, hogy ha olykor buszra szállok, nem tapossák le a lábam, nem löknek föl és nem szidják a nénikémet. Ezért aztán nekem a budapesti közlekedés kész kabaré.

Tudom, a fővárosban annyian vannak, mint égen a csillag, és mindenki el akar jutni valahová. Ha néhanapján felutazom a nagyihoz, engem is elkap az irdatlan áradat. Eleinte fölöttébb udvarias voltam, jókislány módjára átadtam a helyem az idősebbeknek, míg egyszer...

...No, de erről majd később. Folytatom ott, hogy zsufi ide, zsufi oda, én irtóra élvezem a pesti közlekedést, mert ilyen szövegeket, amit dulakodás közben kipréselnek egymásból az emberek, még soha nem hallottam. Egy időben azzal szórakoztam, hogy amikor a buszról – mint a heringes üvegből – kiestem a járdára, előkaptam a táskámból az irkám és följegyeztem a legjobb szövegeket. Íme, gyűjteményem néhány remeke: „Mit kapiskál itt a lépcsőn, maga cserebogár?!" Vagy: „Takarja be a fogsorát kisapám, mert ha én takarom be, az magának végzetes lesz!") Más: „Húzza odébb a virgácsait, kisnagyság!"

Ezek a nehezebb fajsúlyú szövegek. Vannak finomabb, lágyabb szellemi röppentyűk is, amikor például halkan, sziszegve így szólt a bundás hölgy: „Megtisztelne, kedves uram, ha leszállna a lábamról." A huszonéves fiú kedvesen javasolta: „Kapcsolja le a könyökét a hátamról és tegye a retiküljébe." A szemüveges férfi pedig emígyen könyörgött: „Vegye ki a kontyát a számból, tündérkém."

Ezt a sok, gondolatgazdag mondatot mind felnőttek találják ki és mondják egymásnak buszon, metrón, villamoson, trolin. A pesti gyerekek kevesebbet beszélnek, ők egészen másként fejezik ki indulataikat. Némán, de szívósan megkeresik maguknak az ülőhelyet, s ha egyszer már megkaparintották, nincs az a pipaszár lábakon reszkető öreg néni, akinek átadnák. Megmondom őszintén, ma már én sem adom át a helyem senkinek. Hogy miért? Egyszerű. Ahányszor felálltam, mindig egy vagy két korombéli gyerek pattant a helyemre, és a tetejében még vihogtak is rajtam. Hát én sem a falvédőről jöttem le.

Megfigyeltem, ha egy tizenéves leül, azonnal megszakítja kapcsolatát a busz vagy a villamos szorongó belvilágával, és elmélyült érdeklődéssel bámul kifelé az ablakon. Jó módszer a lelkiismeret megnyugtatására. Én is ezt csinálom. Nem hallok, nem látok semmit. Nem veszem tudomásul, ha valaki a fejemre könyököl, nem érdekel, ha egy aktatáska sarka belelóg a számba. Rendíthetetlen nyugalommal bámulok kifelé az ablakon.

Az az igazság, hogy sokkal jobb ülve hallgatni a közlekedési kabarét, főként, ha az autóbusz- vagy villamosvezető is bekapcsolódik a párbeszédbe: „Menjen az ajtóból, maga víziló, amíg nem tudom becsukni, nem indulhatok."

„Mi van süsükém, ma is fellép a tévében?" – pattog vissza a lépcsőn szorongó fiatalember. A vezető kiugrik a fülkéből... De jó lenne látni, mi történik, csakhogy akkor egyebet is észre kellene vennem. Például azt az öreg bácsit, aki kezével a botjára támaszkodik, a másikkal meg a vállamba kapaszkodik. Mardos a lelkiismeret, de nem merek föllállni, mert a bácsi mellett ott áll két tíz év körüli fiú is.

Mit lehet ilyenkor tenni? Irtó jó lenne, ha megírnátok! Én kertelés nélkül bevallottam, miért nem adom át a helyem. Kíváncsi lennék rá, hogy ti hogyan jutottatok el idáig? Mit éreztek, mire gondoltok, amikor át kellene adni a helyet, és mégsem teszitek? Várom leveleiteket!

Egy lány a sok közül

Hatalmas méretű termek, csillogó díszítés mindenütt. Ilyennek ismerjük a királyok, hercegek palotáit. Mi is jártunk egy szlovákiai palotában. Senki nem lakik benne

Mély szakadékok, szűk sziklanyílások mellett haladva erőlködik autóbuszunk, egyre magasabbra, a meredek úton felfelé. A Ducsa-hegy 1120 méter magas csúcsa pompás látvány. Valahol ott, az erdő oldalában bújik úticélunk, a dobsinai jégbarlang bejárata. Odáig a buszok nem tudnak felvinni minket, úgyhogy jó húszperces gyaloglás következik a fenyőfák között.

No, végre felértünk, indulhatunk a negyven falépcsőn lefelé.

Mikor a külvilág utolsó fénycsíkja is eltűnik szemünk elől, már csak a jég látszik mindenhol. A hatalmas reflektorok fényei a kékes-fehér felületen szikrázva tükröződnek vissza. Nehéz elképzelni, hogy körülöttünk a világ egyik legvastagabb „hűtőszekrényének" falai vannak. Néhol harminc-negyven méteresek.

A barlang felfedezői, Ruffinyi Jenő bányamérnök és három társa ugyanúgy álmélkodhatott a természet ezen csodáján száztizenkét éve, mint a mai látogatók. Az érdekes jégalakok regénybe illő neveket kaptak: „Függöny", „Orgona", „Lucifer", sőt „Pokol" is!

Becslések szerint a barlangban levő jég mennyisége egymillió mázsánál is több lehet. Fantasztikus súly! Régen, amikor még nem volt villany, az érdeklődőknek a sötétben kellett meresztgetniük a szemüket. Ugyanis a természetvédők nem engedték be fáklyával az embereket, mert féltették a koromtól a barlangot. Ma már a sportolók rendszeresen tartanak korcsolyaedzéseket a Nagy-terem százhúsz méter hosszú és negyven méter széles jegén. A kíváncsi látogatók elől sem rejtették el a föld mélyének csodás titkait. Évente százezer látogató indul háromnegyedóra sétára a jégvilág palotájába.

Kép és szöveg:
Koncz Dezső

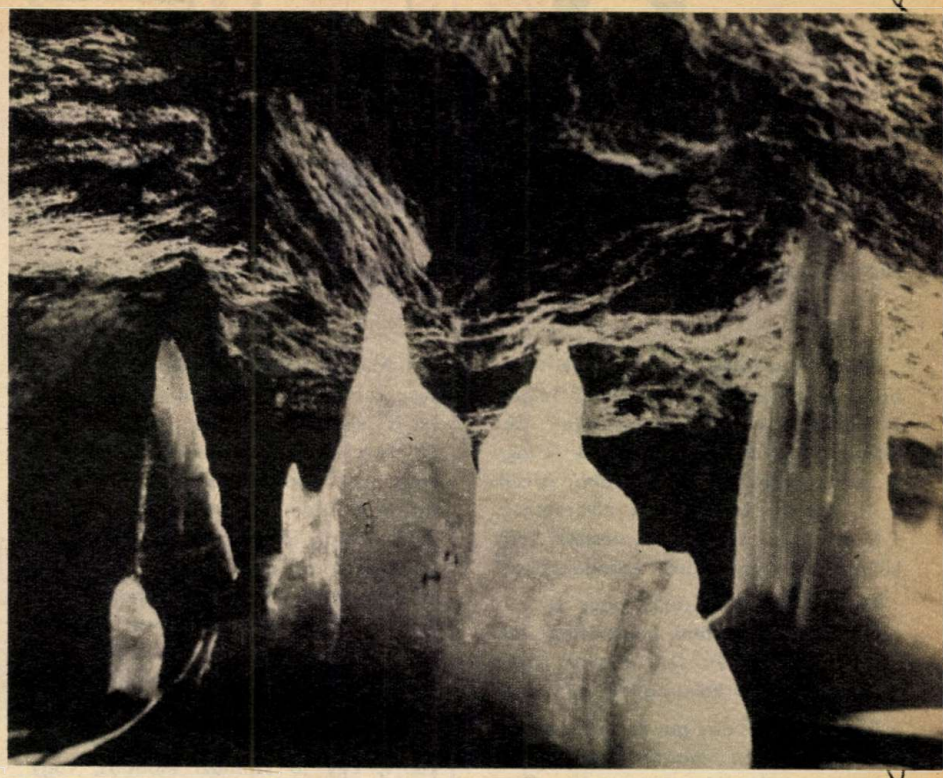

A DUCSA-HEGY CSÚCSÁBAN

A valóságos jégpalota mesebeli uralkodója bármely pillanatban előléphet a hatalmas jégoszlopok közül . . .

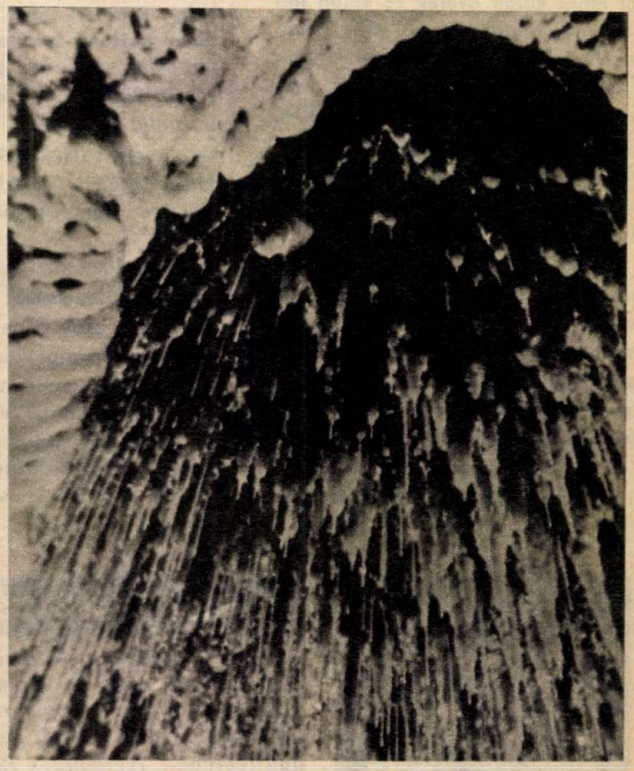

Olyan, mintha tűzijáték lenne, pedig csupán a megfagyott víz játéka a „lándzsaerdő"

Nincs ugyan kánikula, de a lépcsősoron haladva alaposan meg lehet izzadni

MOZAIK

Mottó: „A művészet nem a láthatót ábrázolja, hanem láthatóvá tesz."

(Paul Klee)

Nagy fába vágjuk a fejszénket: új, bővebb, színesebb tartalommal jelentkezünk ezután ebben a rovatban. Célunk az, hogy kedvet ébresszünk – vagy a már meglevő kedvet tovább szítsuk – a kultúra, a művészet élvezetéhez.

Miért tartjuk ezt olyan fontosnak, hogy külön „beharangozzuk" szándékunkat?

Mert meggyőződésünk, hogy a művészet segít megérteni, miért éltek, dolgoztok; milyen érzések, vágyak, rossz és jó indulatok kavarognak bennetek.

Tudjuk, sokan úgy gondoljátok, a művészet élvezetéhez magasra kell ugrani, valahol a fellegekben van a léc. Oszlassuk el ezt a félreértést. Nincs „magas" és „alacsony", „komoly" és „könnyű" művészet és kultúra; ez csak ránkmaradt üres és rossz gyakorlat; valamint nincs külön gyerek és külön felnőtt kultúra. Mindössze egyetlen kultúra létezik, amelyhez mindenkinek joga van. Legfeljebb annak alkotásai nem jutnak el hozzátok. Vagy ti ellenálltok, mert unalmasnak találjátok a dolgot – valószínűleg rosszul csinálnak hozzá kedvet –, vagy mert ti nem akartok erőfeszítést kifejteni.

Ez utóbbi mondatban rejlik két nélkülözhetetlen játékszabály. Az első: valóban van éppen elég érdektelen könyv, ásatag film, álmosító kiállítás. De hogy ezeket meg tudjátok különböztetni a kacagtatóan csodálatos, izgalmas dolgoktól, olvasni, látni kell azokat is, sajnos.

A második játékszabály: erőfeszítés kell. Mindig a legkényelmesebbet, a legkézenfekvőbbet választani emberi dolog. Mi is szívesen ülünk föl a Vidám parki Ciklonra; ehhez nem kell „erőt venni" magunkon. Nem is marad más élményünk a földet érés után, mint a szédülés; aztán jön a gyors felejtés. Ez a szórakozás az ösztöneinket és nem a szellemünket elégíti ki. Nehogy félreértsétek! Nem akarunk lebeszélni titeket a diszkóról, a bolondos játékokról, a kártyáról vagy a gombfociról, de úgy gondoljuk, ezek mellett elfér, sőt, legalább olyan szórakoztató egy értékes könyv, egy jó színházi előadás, vagy éppen egy festmény előtti elmélyült szemlélődés.

Nekibuzdulásunkban igyekszünk majd érdekesen felhívni figyelmeteket a kultúra, a művészet eseményeire, jelenségeire. Röviden írunk majd, de célratörően. Közlünk ajánlatokat, könyvismertetéseket, kulturális híreket, sőt, verseket is. Figyelemmel kísérjük a televízió, a rádió, a mozik, a hangversenytermek, a múzeumok, a kiállítótermek programját, még a lemezkiadást is. Véleményünket sem titkoljuk el, kritikát is írunk.

Rovatunk néha „átugrik" a lap színes oldalaira, amikor egy-egy festményt, vagy más, csak színesben élvezhető képet, képsorozatot közlünk.

Nos, hogy tetszik tervünk? Mi legyen még rovatunkban? Várjuk javaslataitokat. Címünk: Pajtás szerkesztősége, Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397. A borítékra írjátok rá: MOZAIK

EGYSZERRE...

...sírunk és nevetünk, ha Charlie Chaplin filmjeit nézzük. Meghatódunk, hogy a vásznon téblábló emberke mennyire kiszolgáltatott, szerencsétlen, tehetetlen (mint mi annyiszor) és könnyes szemmel röhögünk, ha kinevetteti (micsoda megkönnyebbülés ez nekünk!) azokat az eseményeket, embereket, tárgyakat, amelyeken nem tudott úrrá lenni. Charlie, a keménykalapos, ormótlan cipős „bohóc" arra született (mint mi), hogy boldog legyen. A körülmények, és korának hatalmasai nem hagyják. Élete ezért állandó küzdelem. De Charlie a leglehetetlenebb helyzetben is játszik.

A művészet — játék. Fölbontja, átrendezgeti, újra összerakja a valóságot. A művészet mindig az életet játssza. Nem véletlen, hogy annyi rokonságot mutat az álommal. Éjszakai álmainkban újra átéljük a nap eseményeit. Sikereink és kudarcaink átfestetten, arányaikat vesztetten jelennek meg képzeletünkben. Azért, hogy másnap frissen felvértezve kezdjünk neki dolgainknak.

A művészet ugyanezt teszi: edzésben tartja érzelmeinket. Haszna felbecsülhetetlen, bár mai életünkben túlzottan kis jelentőséget tulajdonítunk neki. Elfeledkezünk arról, hogy a művészet az egyik legjelentősebb örömforrás. Miért fosztanánk meg magunkat ettől?

Chaplin 1914-ben csinálta első filmjét, és a 60-as években az utolsót. E hosszú idő alatt számos új filmművészeti stílus született, de ő végig kitartott saját filmkészítési hitvallása mellett. Mindig abból indult ki, hogy az emberek azért mennek moziba, hogy szomorkodjanak és örüljenek. Az emberi érzelmek teljes skáláján játszott, mert tudta, hogy a művészet célja az, hogy segítségével átéljük teljes emberi mivoltunkat.

S. B.

Ne mulaszd el!

Ha a fővárosban — netán Szentendrén — laksz, vagy Pest megyében jársz, feltétlenül szánj néhány órát arra, hogy megnézd a szentendrei Kovács Margit gyűjteményt. A magyar kerámiaművészet Kossuth-díjas mestere erre a csodálatos kisvárosra hagyta legszebb alkotásait. A művek többsége az embert ábrázolja; hol kacagó kisgyerek, hol szomorú szemű anya, hol bölcs tekintetű bácsika képében. Kacagó, síró kerámiák — talán ez a legnagyszerűbb Kovács Margit művészetében.

S egy jó tanács azoknak, akik maguk is szeretnek alkotni: nyugodtan vigyenek magukkal papírt, ceruzát, filctollat, mert a kiállítóteremben arra is van lehetőség, hogy lerajzolják a szobrokat. A gyűjtők viszont katalógust vásárolhatnak, s otthon megmutathatják szüleiknek, barátaiknak a legszebb darabokról készült szép felvételeket.

Fotó: Gaál Zoltán

Ha évekkel ezelőtt megkérdeztük valakitől, hogy látta-e az űroperát, a legtöbb ember meglepődött arccal kérdezett vissza: „Űroperát? Hol játsszák?" Ma már így válaszolnak a kérdésünkre: „Még nem láttam, de feltétlenül megnézem, ha kapok rá jegyet."

Hogyan is született ez a különös zenei műfaj, melynek főszereplője a lézersugár?

A huszonkét éve felfedezett lézersugár „életének" első évtizede után, s a technikai felhasználások mellett megjelent a művészetben is. Az 1970-es müncheni Operafesztiválon Josef Svoboda csehszlovák professzor a világon először lézerfényekre tervezett bemutatót tartott a Varázsfuvolából. Pamina és Tamino — a két kedves Mozart-figura — lézerrel imitált tűzön és vízen járva-kelve, szinte lebegve szerepelt a színpadon.

Később a rockmuzsikához kapcsolódott a vibrálva táncoló lézerfény. Bill Haley óráról szóló rokija közben egy ugrabugráló lézerórán nevetett a közönség. Vagy: Elton John Rakéta ember dalának játszása közben repülő csészealj körözött a bolygó körül a vetített csillagos égbolton.

Új és fiatal még ez a műfaj. De terjedésének sebessége a rakétáéhoz hasonlítható.

MI AZ A MULTIMEDEA?

Hazánkban néhány fanatikus fiatal verődött össze 1978-ban, hogy megteremtse a lehetőségeket az új műfajhoz. Bár a Népligetben elkészült már a Planetárium, de számukra még csak álom volt, hogy valaha az ő otthonukká is válik ez a hely. Az első bemutatót a rockfesztiválon láthattuk három éve, s ez a két nap megmozgatta a fiatalok fantáziáját. Az érdem a Budapesti Műszaki Egyetem KISZ-bizottságáé, valamint Hegedűs György, Hegedős László, Tanos Ervin, Víg Zoltán, Tőrös István, Lakos Györgyé, és még sorolhatnánk a neveket.

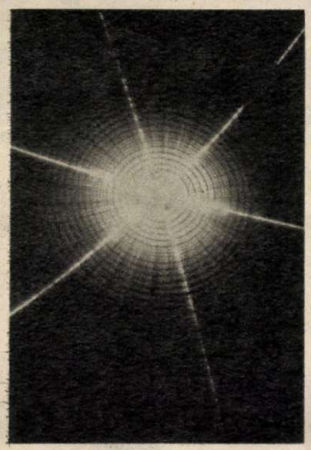

Lefesthető-e a zene? Megzenésíthető-e a fény? Mindezekre a lézerfény sugárnyalábja adott választ. Igen! A multimedea — többrétegűséget, több műfajúságot jelent. Lehetne a műsor címe lézerpolifónia, lézerpolivízió, vagy polivizifónia. A magyar szerzők lézerofóniának nevezik egyik műsorukat. Természetesen nem a cím a lényeg, hanem a tartalom. A fény és a zene kapcsolata nem új, de a lézeré és a muzsikáé már igen.

MÉRNÖK-MŰVÉSZEK

A világ legkülönbözőbb államaiban folynak multimedeás előadások. Leningrádtól Los Angelesig, sokfelé rendszeressé váltak a lézeres, multis műsorok. Európában csak Londonban és Budapesten látható a táncoló lézer.

A Planetáriumban húsz körtárcsás diavetítőt használnak, egyenként 80—80 képpel. A quadrofon magnetofonra rögzített jelek vezérlik a diavetítők képváltásait. A programozást négy-öt hónapig végzik a mérnök-művészek, mert az előadáson megjelenő egyetlen téves jel felborítaná a helyes sorrendet, a teljes műsort tönkretehetné.

A VÁLTÓKEZELŐ LÉZERISTA

Feltétlenül említést érdemel a Planetárium legremekebb gépe, amely a lézer után szinte főszereplője a műsoroknak, s ez a: Zeiss-vetítő. Ennek segítségével kerül a kupolára a csillagos ég képmása. A vetítő talpazatára erősítették a diavetítőket. A gépkezelő — a sztároperátor — irányítja ezt az igen sokoldalú, remek műszert. Az északi és a déli csillagos égbolt vetítésére a gép két végén látható nagyméretű gömbök szolgálnak. Két darab másfél ezer wattos égő és kétszer tizenhat csillagvetítő került be még a műszerbe. Egy-egy vetítő így is több száz csillag képét jeleníti meg a kupolán. Három főtengelyén úgyszólván minden irányba elmozdítható, s a talpazata pedig körbeforgatható. Ennek a sokoldalúságnak a ténye sugallta az ötletet: ehhez kell igazítani a sokszínű, vibráló, mindenféle alakot felvevő lézerfényt.

Ma már az ötcsatornás lézerelosztóval választják szét a helyszínen előállított, egyszerű lézersugarakat. A lézerista — mint a vasúti váltókezelő a síneket — irányítja a színes, villogó sugarakat. Amíg a műsor 40 százaléka — a zene, a vetített képek, a diák — rögzítettek, addig a lézersugarat előállító géppel a technikus a helyszínen rögtönöz, saját ötleteivel gazdagítja a műsort. Jó ütemérzékével és hosszú, fáradságos előkészülettel előre tudja a zenei fordulatokat, s ezeknek rendeli alá a lézerszíneket és ábrákat. A Kraftwerk, Vangelis, Police, Pink Floyd muzsikájára tervezett műsort és a legújabbat, a „LÉZER 25"-öt megismerhette mindaz a tízezer fiatal, akit érdekelt a technika és művészet kapcsolata. A multis műsorok során először mutatták be az alkotók a trükköket a „Lézer 25" (huszonöt kérdés, huszonöt felelet) című műsorukban, amely a tizenéveseknek készült.

Végezetül egy kíváncsi kérdés: Mi a különbség a Lézerofónia és az Űropera között? A válasz igen egyszerű. Az Űropera előadásain élő szereplők is részt vettek, éspedig Regős Pál és társai. Ők balett-pantomim játékkal fejezték ki a zene mondanivalóját, míg a Lézerofónián csak a gépek voltak a sztárok.

F. G. J.

AZ ŰRSIKLÓ

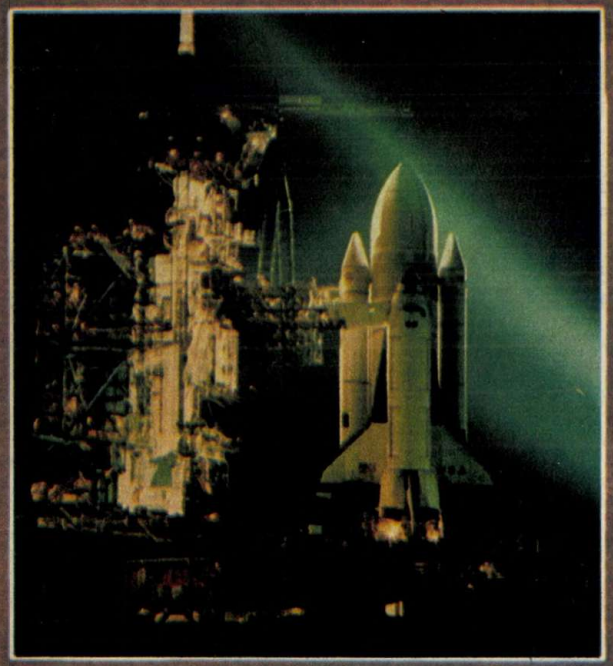

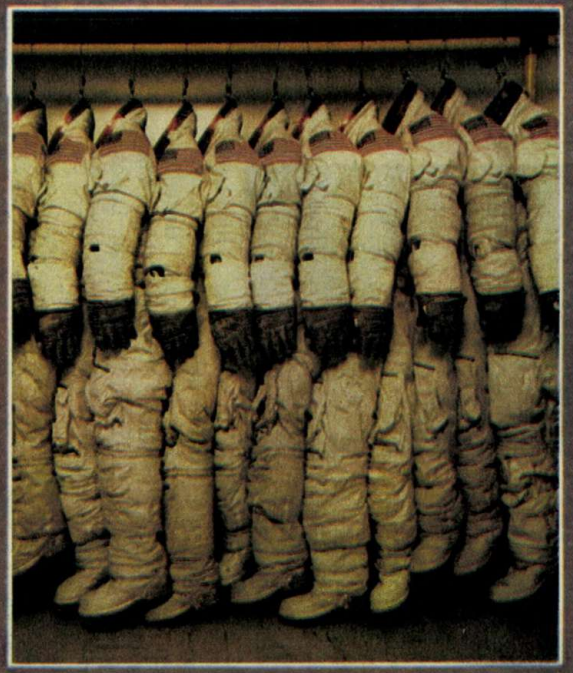

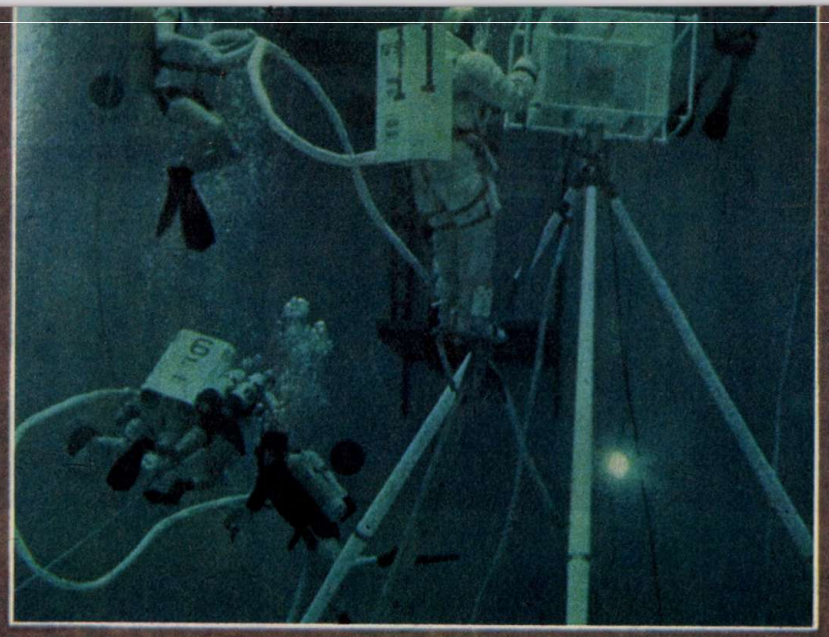

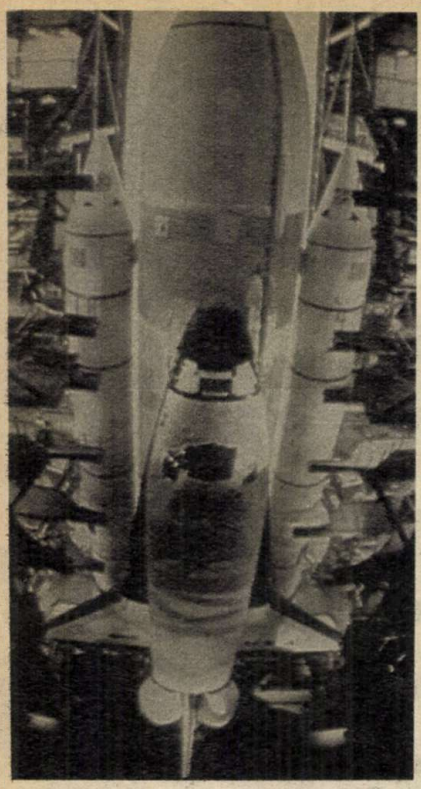

(Fotók az Epoca nyomán)

AZ ŰRSIKLÓ

Immár két sikeres űrkirándulás áll a Columbia űrrepülőgép mögött. A világon mindenütt nagy érdeklődés kísérte az amerikai kísérletet, amely jelentős újításnak számít. Az űrrepülőgépek a rakétákkal, űrhajókkal ellentétben többször felhasználhatók. Az űrsikló nevet azért kapta, mert a visszatéréskor vitorlázórepülőként landol a földön.

A kényszerleszállást is gyakorolták

Az „űrsikló" 37 méter hosszú, 24 méter magas, három fő részből áll. A legfontosabb egység a jármű „idegközpontja": a parancsnoki fülke és egy szoba, amelyben az asztronauták kényelmesen élhetnek. A másik nagy jelentőségű rész a rakodótér, amelyben harminc tonna rakományt lehet elhelyezni. A harmadik maga a hajtómű. A több mint negyven millió dollárba kerülő monstrum személyzetét tapasztalt űrhajósok közül választották ki. Felkészítésük természetesen igen alapos volt és minden apró részletre kiterjedt. Érthetően még egy esetleges katasztrófa elhárítására is kiképezték őket, és sokat gyakorolták a kényszerleszállás esetére előírt teendőket.

John Young és Robert Grippen repült először az űrkomppal 1981 áprilisában. Sikeres visszatérésük után a kötelező orvosi megfigyelést követő sajtókonferencián főleg arról beszéltek, hogy milyen hasznosnak bizonyultak a felkészülés gyötrő órái.

— Ott fent megértettük — jelentette ki Grippen, a pilóta —, hogy miért volt szükség oly sok időt eltöltenünk többek között egy vízzel töltött medencében, huszonöt kilós védőöltözetben. Akkor a pokolba kívántuk ezt a gyakorlatot, amely a súlytalanság feltehető körülményeire készített fel bennünket. Most bezzeg jól jött.

„Valami fent maradt belőlem..."

Az űrrepüléseket követő hosszadalmas orvosi vizsgálat egyre több időt vesz igénybe az Egyesült Államokban. Ennek az a magyarázata, hogy az amerikai asztronauták közül meglehetősen sokan meghasonlottak önmagukkal űrutazásuk után. Edvin Aldvin, aki Neil Armstrongot követően másodikként lépett a Holdra, például idegösszeroppanást kapott, felgyógyulása után pilótaoktatóként dolgozott, majd tanácsadó lett egy műszaki vállalatnál. Ha újságírók kérdezik utazásáról, mindig ezt hajtogatja:

— Valami fent maradt belőlem.

Az előbb említett Armstrong a tanítást választotta visszatérése után, de aztán elhagyta Cincinnati egyetemét, vásárolt egy kis birtokot, s vadkacsára vadászik. Állítólag még soha nem adott le egyetlen lövést sem. Shepard, az első amerikai űrhajós, aki 1961-ben járt az űrben, majd tíz évvel később a Holdra is eljutott, ma gazdag ember. Ő így beszél:

— Remek birtokom van, de hiányzik valami, nem is tudom mi. A legtöbb űrhajóst is ez foglalkoztatja, ha összejövünk ünnepelni, de senki sem tudja a választ. Ott fent roboteszközök voltunk. Rádión keresztül irányított emberek... Mégis, a Földön semmi sem fogja visszaadni nekünk ezeket a perceket. Bármilyen vagyonos is vagyok, úgy érzem magam, mintha egy félretett, használhatatlan műszaki cikk lennék..."

Lám, a vagyon kevés. Értelmet és célt is kell adni mellé, enélkül nem igazán ember az ember.

Még az űrhajós sem.

Bőcs Ferenc

KEDVES ISMERŐS

PORCELÁN CINTÁNYÉR

A nyáron lezajlott táncdalfesztivál óta Soltész Rezsőről szinte mindent leírtak már a különböző lapokban.

– Csupán a gyerekkoromról nem kérdezett még újságíró – mondta az énekes –, pedig talán annak romantikája, az akkori kalandok hatása segített a zenészpályára. Soha nem felejtem el, mikor testvéreimmel otthon zenekart játszottunk. Egy szájharmonika, a papírból készült játékszaxofon és a gyönyörű porcelán tányér cintányérrá való kinevezése volt a kezdet. Én ez utóbbit kezeltem a „hangszerek" közül. Egészen addig tudtunk ilyen felállításban próbálni, amíg egy jól irányzott ütéssel apró darabokra törtem családunk féltve őrzött kincsét.

– A házi zenekaron kívül volt más is, ami az előadói pálya felé irányította?

– A budapesti Diana utcai iskolában sokáig az énekkar „oszlopos" tagja voltam. Közben az úttörőzenekarban is doboltam. Aztán egyszer – a csuda tudja hogyan –, a nyakamba akasztott dobot elfelejtettem letenni az énekkari próbán. Akaratlanul is ütni kezdtem a ritmust, persze nem sokáig... Lógó dobbal és lógó orral távoztam a pódiumról. Persze, a dolgok nem ütöttek ki mindig ilyen balul. A gimnáziumban léptem fel először nyilvánosan, édesapám gitárjával. Később komolyan kezdtem foglalkozni zenével, és ennek nagy hasznát láttam a Corvina együttesben. Következett a „Tessék választani!" műsora, majd a tavalyi, számomra sikeres fesztivál. Elkészültek nagylemezeim az NDK-ban és Csehszlovákiában is.

Így biztosak lehetünk abban, hogy nem csak itthon szól hangosan az ének...

K. D.

A bőrrel kapcsolatosan nagyon sok szólás-mondást ismerünk: „Félti a bőrét", „Rossz bőrben van", „Saját bőrén érzi . . .", „Vigyáz a bőrére". Mindez nem véletlen, hiszen a bőr az egészség tükre.

Hogyan gondozzák, ápolják testüket a fiatalok, mi a helyes, mi a jó és mi a tilos a szépség- és bőrápolásban? Ezekkel a kérdésekkel kerestük föl előbb Viziné Zakariás Éva kozmetikust, majd dr. Malmos Erzsébet bőrgyógyászt.

— Ez az a korosztály, amelynek testkultúrájával bizony nagyon keveset foglalkoznak a sajtóban, pedig itt lenne szükség a legtöbb tanácsra. Kezdjük talán a legfontosabbnál, éspedig a test tisztaságánál. Ez az, amire a tinik nem ügyelnek kellőképpen. A hozzánk bebelátogatókat mi tetőtől talpig látjuk, s bizony az ápolatlan test sok mindent elárul gazdájáról. De nézzünk néhány általános érvényű szabályt!

A szépségápolás mozzanatait Viziné Zakariás Éva, a Kozmetikai Szakmai Bizottság tagja mutatja be

1

Ne pancsikoljatok a fürdőkádban! Erős zuhanyozás közben alaposan mosakodjatok meg. Ne kíméljétek az arcotokat se, szappannal mossátok meg reggel is, este is!

2

Aki fokozottabban verítékezik, az ne drága, illatos dezodort vásároljon. Legjobb a golyós Caola készítmény. Ha túlságosan kiszárítaná a hajlatokat, akkor hetente csak három-négy alkalommal használjátok.

3

A lábizzadás tökéletes ellenszere a Scholl-spray, valamint a babahintőpor.

4

Ha nagyon száraz a bőrötök, Fabulonnal vagy más testápolóval heti kétszer-háromszor gondosan krémezzétek be az egész testfelületet. A zsíros bőr ellenszere az úgynevezett rázókeverék, amelynek összetételét az orvos egyénileg is előírhatja.

5

Ha a bőrötökön apró faggyúmirigyek, pattanások jelentkeznek, ne nyomkodjátok ki, mert a nyomaik megmaradnak. Inkább forduljatok kozmetikushoz vagy bőrgyógyászhoz. Megvalljuk, hogy a különböző kozmetikumok, gyógyszerek segítenek ugyan ezen a kellemetlen állapoton, de tökéletesen nem mulasztják el. Ezért persze nem érdemes elkeseredni. A fejlődésben levő szervezet ugyanis a tizenhat-tizennyolc éves

A modern kozmetika „boszorkánykonyhája"

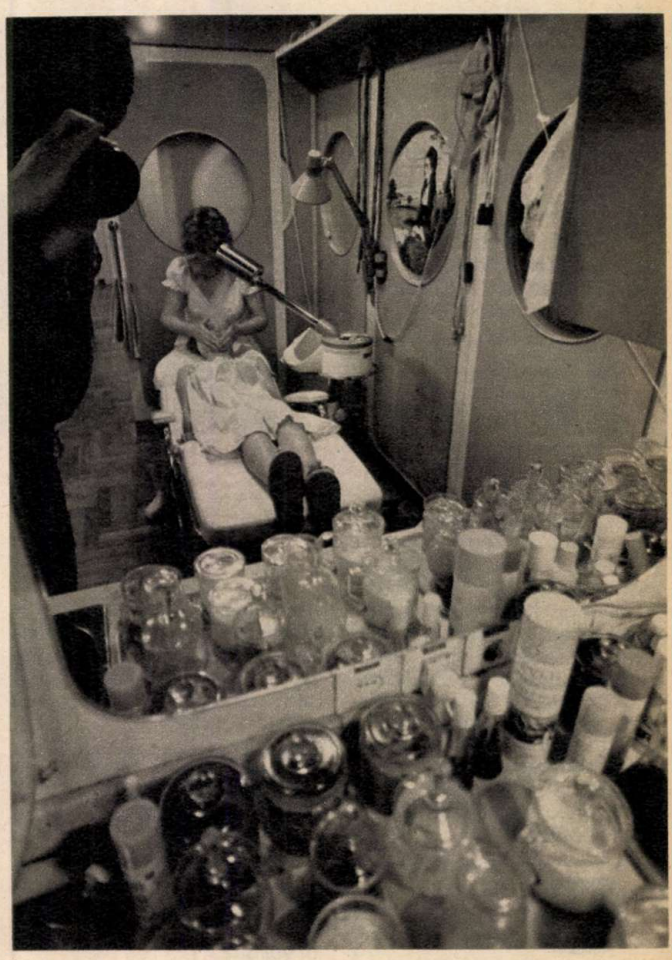

BŐR-ŐRJÁRAT

BŐR-ÖRJÁRAT

kor elérése után állítja be pontosan a mirigyek működését.

6

Rendkívül természetellenes az a fiatal, aki fél kiló festéket ken az arcára. Semmiképpen se használjatok alapozó anyagot, és ne „lopjatok" anyutól sminket. Ezzel a csínnyel a saját bőrötöket teszitek tönkre. Ha mindenáron ki akarjátok magatokat „készíteni" valamilyen ünnepélyes alkalomra, akkor aki nagyon sápadt, használjon egy kevés arcpírt, a szempillátokat óvatosan spirálozhatjátok, az ajakfény pedig a természetes szájszínt emeli ki, anélkül, hogy ártana. Mindezek használata után este okvetlenül alaposan tisztítsátok le a sminket.

7

Hogy „jó bőrben legyetek" ügyeljetek a táplálkozásra és a testmozgásra. Egyetek sok zöldfőzeléket és fehérjét, kevés húst és minél több tojást, sajtféleséget!

8

A lányoknál a felsőajkon, az állon, az arc mindkét oldalán, esetleg a lábakon jelentkezhet a nemkívánatos szőrzet. Csipesszel kihúzogatni tilos! Szőreltávolító krémet ne használjatok, leborotválni sem szabad, mert a szőrzet így csak megerősödik. A kozmetikai szalonok sem vállalnak ebben a korban szőreltávolítást, hiszen a szervezet hormonháztartása még nem alakult ki, s később ezek a tünetek maguktól is elmúlhatnak.

9

Mi, kozmetikusok vegyszereket, gyógyszereket úgyszólván nem használunk. A korábbi vazelin alapanyagú készítményekből már egy grammot sem alkalmazunk. Munkatársam, Molnár Dánielné receptjei alapján kizárólag zöldség-gyümölcs, azaz természetes alapanyagú krémeket használunk. Ti se használjatok feleslegesen gyógyszereket!

Polette fél, pedig alig fáj

Lábfagyasztás szemölcseltávolítás előtt

Kozma Edina hetedikes tanuló láthatóan elégedett a kezeléssel

10

Ha mindezek után sem javul a bőrötök állapota, forduljatok bőrgyógyász szakorvoshoz.

*

Dr. Malmos Erzsébet bőrgyógyász:

— A jó kozmetikus csökkenti a bőrgyógyász munkáját. Igen sok gyereket magam is azonnal kozmetikus-